

Pirmdiena, 2017. gada 9. janvāris

IKurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEME

Rudbāržos
saimnieko
vectēva
mājās.

5. lpp.

Vai
netaisnība
pret Kuldīgas
slimnīcu?

8. lpp.

Lielāks nodoklis
par graustiem.

4. lpp.

Ļubova un Jāzeps
Voitkēviči kopā
60 gadus.

6. lpp.

Steidz mācīt skolēniem slēpot

„Laukā iesim tik ilgi, cik varēs, ja vien sals nerasnēgs mīnus 20 grādus,” saka Viļa Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijas sporta skolotājs Kristaps Bērziņš, kurš pēc ziemas brīvlaika jau no pirmās dienas sporta stundās māca slēpot Antona Grundmaņa stadionā.

Viļa Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijas devīto klašu skolēni mācās slēpot Antona Grundmaņa stadionā.

„Lielākā daļa skolēnu uz slēpēm kāpj pirmo reizi, tāpēc viņiem ir interesanti. Īpaši aktīvi ir jaunākie bērni, vidusskolēni sākumā protestēja, ka būs jāiet laukā salā, taču pēc slēpojuma visiem tas tīri labi patika.” Vienā sporta stundā varot apgūt tikai to, kā uz slēpēm nostāvēt, bet, lai iemācītos pareizas kustības, esot vajadzīgas

vismaz četras piecas stundas. Slēpes nodrošina Kuldīgas novada sporta skola, jo ģimnāzijai savu neesot.

9.a klases skolnieces Karolīne Zavadska un Krista Drulle pirmoreiz uz slēpēm uzkāpušas tikai pērn sporta stundā. „Man labāk patīk vasaras sporta veidi, bet nav slikti arī paslēpot šādā

labā kompānijā,” saka Karolīne. Krista atzīst, ka iemācīties nav viegli: „Pāris reižu pat nokritu. Visgrūtāk ir noturēties kājās, jo slēpes ir garas un kājas ķeras.”

Antra Grīnberga
Aivara Vētrāja foto

Ziedo sportam

Vairāki uzņēmēji lūguši Kuldīgas novada domi pieņemt ziedojumus dažādiem sporta veidiem. 7500 eiro no Rietumu naftas un Rietumu naftas LV saņems biedrība *Es par futbolu* klasiskā un telpu futbola attīstībai. 5000 eiro Rietumu nafta ziedo biedrībai *Motosports.lv* tehniskajiem sporta veidiem. Šai pašai biedrībai SIA *Ritlogistika* atvēl 1400 eiro. Šajā domes sēdē deputāti atgriezās arī pie jautājuma par SIA *Stiga RM* ziedotajiem 5000 eiro. Priekšsēde Inga Bērziņa atzina: ja uzņēmums būs ar mieru, varētu iegādāties peldēšanas inventāru visa novada bērnu mācībām jaunajā baseinā. Otra ideja bijusi to ieguldīt Kuldīgas tehniskās jaunrades centrā, bet tad labumu vairāk gūtu pilsētnieki.

Gāzniekiem Zaļais sertifikāts

Brīvdienu māja *Gāznieki* Skrundas novadā no Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa 12. janvārī saņems vides kvalitātes zīmi *Zaļais sertifikāts*. To pasniegs 35 lauku tūrisma saimniecībām. Šogad aprit 18 gadu, kopš Latvijā ieviests Zaļais sertifikāts – nacionālas nozīmes lauku tūrisma mītnu ekosertifikācijas zīme.

ĪSIZINĀS

Gudeniekos ir darbs

Gudenieku pagasta pārvalde aicina pieteikties sociālā darba organizatoru. Līdzšinējā darbiniece aizgājusi dekrēta atvaļinājumā, tāpēc šis amats tiek piedāvāts uz noteiktu laiku. Jāpiesakās pagasta pārvaldē.

Konkurss *Iesaisties Kurzemē!*

16. janvārī 11.45 Kuldīgas Mākslas namā (3. stāvā) Kurzemes NVO atbalsta centrs rīko semināru, kurā skaidros, kādas ieceres jaunajā konkursā *Iesaisties Kurzemē!* var iesniegt biedrības. Piedalīsies arī Jolanta Borīte, Latvijas valsts simtgades biroja reģionālo un nevalstisko projektu vadītāja, stāstot, kā iesaistīties darbības sfērā *Pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas LV100*. Bet tāpat līdz 2. februārim tiks gaidīti projekti tādās jomās kā *Starpkultūru dialogs* un *Mazākumtautību NVO atbalsts*. Semināram pieteikties: <http://ej.uz/IK2017>.

Pilnveido sevi

12. janvārī Turlavas bibliotēkā semināru *Vienkāršas zināšanas par dzīvi* vadīs kabilniece, cigun instruktore Iveta Fogeļe, kura šīs zinības pilnveidojusi, gadu dzīvojot Ķīnā. Kā pastāstīja bibliotēkas vadītāja Sandra Branteviča, ievadnodarbībā tiks izzināts, kuri vēlas piedalīties. Nākamās tikšanās ar šo lektori plānotas par klausītāju ieteiktām tēmām. Pieteikties pa tālr. 25474017.

Trešdien, 11. janvārī:

- Vai būs ģimenes ārstu kopprakses?
- Ar varu aizvesta no Latvijas.
- Turlavā nāk un dzied.
- Skaidrīte Nagliņa cep maizi.

Smagā nepieciešamība

Daiga Bitīniece,
tālr. 63350567,
daiga.bitiniece@
kurzemnieks.lv

Pašlaik Latvijā sešas augstskolas piedāvā 55 skolotāju izglītības programmas, kurās studē 5610 cilvēki. Bet darbu skolā pagājušajā mācību gadā sācis 381 jaunais skolotājs. Tie ir izglītības un zinātnes ministrijas nupat publiskotie dati, lai acīm redzami pamatotu vēlmi sākt augstskolu reorganizāciju, kā pirmo izvēloties Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju (RPIVA). Ministrija saka – lai skolotājus labāk sagatavotu, palielināšot

„Latvijā ir 30 augstskolu, Somijā 39, Dānijā 34. Iedzīvotāju gan tur divarpus reizu vairāk.”

studiju vietu finansējumu un šo izglītību koncentrējot trijās universitātēs: Latvijas, Liepājas un Daugavpils. Akadēmiskajam personālam tas pavērsot plašākas iespējas pētniecībai, mobilitātei un izaugsmei.

Šodien Rīgā notiek ministrijas un RPIVA sarunas. Bet jautājumu ir daudz. Tiesām, kur gan paliek visi tie, kuri skolotāju programmas absolvē, bet skolā neparādās? Pirmās jautājums ietver nākamās. Kāpēc skolotāja gaitas viņi nesāk? Vai tāpēc, ka nav vakanču? Vai tāpēc, ka atrod labāk atalgotu darbu? Vai nekad nav gribējuši būt skolotāji? Utt.

Par mācību organizāciju un kvalitāti atšķirīgus viedok-

ļus esmu dzirdējusi gan no Latvijas Universitātes (LU) un Liepājas Universitātes, gan RPIVA studentiem. Tos, kuri mācās budžeta grupā, īpaši nesatrauc tas, kas nodarbina maksātājus. Proti, vai par savu naudu saņemtu vislabāko, ko vien varētu? Vai studiju laiks izmantots pilnvērtīgi? Vai pasniedzēji strādā mūsdienīgi un ir ieinteresēti audzēkņa izaugsme, labos bakalaura, maģistra darbos, vai šis tas notiek tikai ķeksīša pēc?

Nupat kādā intervijā arī bijusi izglītības ministre Ina Druviete apliecināja – reorganizācijā būs jāmainās arī LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātei. Bet to, cik cieši katrs turas pie sava, tai skaitā rektori pie lielajām algām, kas krietni pārsniedz ministru darba samaksu, jau piedzīvoja eksministrs Roberts Kīlis, kurš Augstākās izglītības padomes un pašu augstskolu pretestības dēļ ne tikai bija spiests atstāt plānus šo sistēmu reorganizēt, bet arī iedzīvojās veselības problēmās un amatu atstāja.

Jebkura reorganizācija ir nepopulāra, sāpīga un konfliktus raisoša. Tas pats attiecas uz skolu optimizāciju, kas aktuāla visā Latvijā, tostarp Kuldīgā. Jo pilnīgi piekrītu *iespējamās misijas* valdes locekļi Zanei Oliņai, kas ne vienā vien diskusijā mudinājusi, izsverot visus *par* un *pret*, par galveno prātā paturot bērnu, skolēnu (augstskolu gadījumā – studentu). Jo lietojumu telpām gan jau varēs atrast, skolotāji vai pasniedzēji citu darbu arīdžan, taču, ja gribam, lai Latvija kā maza valsts spēj dzīvot un vēl konkurēt, tad mūsu kapitāls var būt vien labi izglītoti, uzņēmīgi jauni cilvēki.

TRIS VIEDOKĻI

VAJADZĪGA DISKUSIJA PAR PĀRMAIŅĀM

Kā vērtējat izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) plānu Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju (RPIVA) pievienot Latvijas Universitātei (LU)?

„Esmu gatava protestēt”

Laura Ibergā, macās par pirmskolas un sākumskolas skolotāju RPIVA Kuldīgas filiālē:

– Kad padzirdēju par reorganizāciju, man burtiski saļodzījās kājas! Es pametu LU, kur studēju pilna laika budžeta grupā, un pārgāju uz Kuldīgu, jo vēlējos mācīties tuvāk mājām. Vai tiešām atkal būs jāmaina studiju vieta?! Tas nozīmē – braucot uz Rīgu vai Liepāju, jātērē papildu laiks un nauda. Akadēmijai ir astoņas filiāles, Kuldīga – viena no daudzskaitlīgākajām. Visi šie cilvēki tagad ir neziņā par nākotni. Atbalstu augstskolas nostāju un, ja tiks rīkotas kādas protesta akcijas, noteikti piedalīšos. Uzskatu, ka IZM lēmums ir ļoti netaisnīgs, pēkšņs un neizdiskutēts. Līdzīgi jūtas mani studiju biedri – visu laiku apmaināmies ar ziņām. Vienlaikus man šķiet nepatīkami un nesaprotami, ka tāda ažiotaža raisījusies tieši tagad, kad akadēmijā notiek studentu ziemas uzņemšana.

Par pārveidi jādiskutē

Marija Golubeva, izglītības politikas analītiķe:

– Neesmu vēl iedziļinājusies visos sīkumos, tādēļ iepriekš atteicu plašākus komentārus televīzijai un galvaspilsētas medijiem. Bet pavisam īsi varu ieskicēt galvenos virzienus.

No vienas puses, augstskolu konsolidācija Latvijā vajadzīga, lai sistēmu padarītu efektīvāku un taupītu valsts resursus. To tik daudz diezgan dīvaini, ka gada sākumā pēkšņi klajā nāk vēsts par reorganizāciju. Šķiet, pirms tam nav bijušas sarunas par visaptverošu plānu, par to, kā uzlabot augstākās izglītības sistēmu. Pieņemu, ka reformas virzītājiem kāds plāns ir un viņi saprot, ko dara, bet ar sabiedrības informētību tā vis gluži nav. Un tas jau ir slikti. Arī notikumu attīstību neņemam prognozēt tā paša iemesla dēļ – neesmu iedziļinājusies. Neizslēdzu, ka notiks cīņa, kuras iznākums būs atkarīgs no tā, cik resursu ir ministrijai, cik – pedagoģijas akadēmijai.

„Šokējoši un neizprotami”

Antra Randoha, RPIVA studiju programmas *Pirmskolas skolotājs* direktore:

– Par reorganizāciju tāpat kā citi uzzināju no sociālajiem tīkliem. Un tas tiešām ir nepieņemami! Satraukums valda gan studentos, gan mācītājos. Katrai iestādei ir kārtība, kā notiek izmaiņas, ir nodrošināta informācijas aprīte. Tikai pēc plāna publiskošanas uzzināju, ka pirmdien iecerēta akadēmijas pārstāvju, studentu padomes un IZM saruna. Ministrija pieņem noteikumus par skolotāju profesionālo ētiku, tikumību, par lojalitāti, bet

paši? Picaugušie tā nedara. Turklāt dīvaini, ka tas noticis, tikko pasludināta RPIVA studentu ziemas uzņemšana, bet rektore Daina Voita ir atvaļinājumā ārzemēs.

Vēlos arī atspēkot dažus IZM apsvērumus. Mūsu augstskola atšķirībā no LU gatavo profesionālus, kuri patiešām dodas strādāt skolā, nevis tiek virzīti uz zinātnisko darbību. 98% pirmskolas pedagoģu absolvēšanas gadā atrod vai jau iepriekš ir atraduši darbavietu, dibina savas pieskatīšanas grupiņas vai pirmskolas iestādes. Ļoti skarbi tika norādīts, ka filiālēs ir zema izglītības kvalitāte. Bet tur studentus māca tie paši pasniedzēji, kuri Rīgas *centrālē!* Uz maksimālo laiku – sešiem gadiem – valsts akreditējusi visus sešus mūsu studiju virzienus, turklāt *Technopolis* starptautiskajā zinātnisko institūciju izvērtējumā esam ieguvuši Latvijā augstāko novērtējumu sociālajās zinātnēs, apstieidzot arī LU.

Nepamatots ir arī pārmetums par nelietderīgu naudas izlietojumu. 2015. gadā tikai 17,8% RPIVA studentu mācījās valsts finansētājās vietās. Apšaubu arī IZM pausto, ka studenti tik vienkārši varēs pāriet uz citām augstskolām. Vairākām programmām nav atbilstošu citās augstskolās, turklāt, priekšmetus pielīdzinot, varētu nākties mācīties kādu kursu zemāk, maksāt par papildu priekšmetiem vai pat augstāku studiju maksu.

Vija Zariņa

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai sabiedriskā kārtība un drošība Kuldīgā tiek nodrošināta pietiekami?

Laura Sietiņa, bezdarbniece: – Es jūtos droši un policijas darbu vērtēju kā ļoti labu. Sen atpakaļ bija situācija, kad vērsos pašvaldības policijā pēc palīdzības. Darbinieki bija ļoti atsaucīgi, visu ātri nokārtoja. Man šķiet, ka ar drošību mūsu pilsētā viss kārtībā.

Inga Juškina, strādā Zemes-sardzē: – Man policijā jākārto darīšanas kā amatpersonai, un tad vienmēr esmu sastapies ar atsaucību un pretimnākšanu. Kā privātpersonai nekādas darīšanas nav bijis jākarsto, un ikdienā jūtos droši.

Sanda Ketlere, šuvēja: – Man nekad nekāda darīšana ar policiju nav bijusi. Ar drošību viss ir normas robežās.

Nadežda Gontarika, strādā raidstacijā: – Nekad neko ar policiju neesmu kārtojusi, arī palīdzību nav nācies prasīt. Ar nekārtībām arī neesmu sastapies, lai te nejustos droši.

Dāvis Zonbergs, traktorists: – Daļēja saskarsme ar policiju man bijusi. Kad biju nepilngadīgs, netālu no skolas mani noķēra par pipēšanu. Apzinos, ka sodu biju pelnījis, tādēļ nesūdžos. Ikdienā ar drošību viss kārtībā, bet svētku dienās daudzi regulāri braukā dzērumā un nekad netiek noķerti un sodīti.

Māris Kulbergs, strādā celtniecībā: – Darīšanas ar policiju nav bijušas, tādēļ viņu darbu vērtēju pozitīvi. Bet vispār ar drošību Kuldīgā ir bēdīgi. Pats neko tādu izjutis neesmu, bet no citiem dzirdēts, ka visādas nekārtības notiek, tādēļ tāds iespajds radies.

Jolanta Hercenberga, Aivara Vētrāja foto

FOTOKOMENTĀRS

Lai nesajuktu!
Aivara Vētrāja
teksts un foto

Balva Edgaram Račevskim un Eleonorai Testeļecai

Par Latvijas Lielās mūzikas balvas mūža laureātiem šogad nosaukti diriģents Edgars Račevskis, kura dzimtas saknes ir Skrundas novadā, un Latvijas Mūzikas akadēmijas čella profesore, Kuldīgas Kārļa Davidova starptautiskā čellistu konkursa patronese Eleonora Testeļeca.

Kuldīgas novada domes kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa gandarīta par abiem laureātiem un arī pārējiem nominantiem: „Mēs, kuldīdznieki, esam izlutināti, jo daudzas zvaigznes, kas šogad izvirzītas, ar mūsu pilsetu kaut kā saistītas. Piemēram, vijolniece Eva Bindare te koncertējusi, čellists Kristaps Bergs bijis mūsu konkursa dalībnieks.”

Par sadarbību ar abiem laureātiem D.Reinkopa saka: „Liels gandarījums, ka mūža balva piešķirta šiem cilvēkiem un viņu darbs novērtēts valsts līmenī. Račevskis vienmēr jūties piederīgs Kuldīgai un Skrundai. Kādreiz sadarbība bija plašāka, bet arī tagad viņš savus kolektīvus atved uz Turlavu un Skrundu, iesaistās kultūras pasākumos.

Ar profesori Testeļecu ir lieliska gandrīz 20 gadu sadarbība. Brīnišķīgs cilvēks, ļoti prasīga un stingra gan pret sevi, gan studentiem, mums kā konkursa organizatoriem un ar lielu pietāti

Profesore Eleonora Testeļeca Kārļa Davidova 9. starptautiskā čellistu konkursa atklāšanā Kuldīgā pagājušā gada pavasarī.

Diriģents Edgars Račevskis Kurzemes Dziesmu svētkos Kuldīgā pērn jūlijā.

pret mūziku, jaunajiem talantiem un Kārli Davidovu, par kura pēcteci viņa sevi uzskata.

Kopā strādājot dažādos pasākumos, bijusi iespēja novērtēt, ka šie cilvēki savā jomā tiešām ir izcilības. Abiem gadu skaitlis iespējams, bet jauda, ar kādu viņi vēl darbojas, ir vienkārši apbrīno-

jama! Aizrautību un entuziasmu gadu gaitā nav zaudējuši. Viņu dzīve ir pilna ar mūziku, ar radošām iecerēm – mūžīgais dzinējs nekad neļaus apstāties. Arī kā cilvēki viņi ir ļoti jauki.”

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

Eziša migā – silti un mājīgi

Kuldīgā, Pilsētas laukumā 6, bijušajā viesnīcā Kolonna, darbu sākusī Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma dienesta viesnīca, kuru plānots nosaukt par Eziša migu.

Daļa Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma audzēkņu jau apmetušies jaunajā dienesta viesnīcā Pilsētas laukumā 6. Arī topošie mēbeļgaldnieki Dāvis Saļikovskis un Mārtiņš Bunka.

TURPINĀSIES IEKĀRTOŠANA

Ēku, kas piederēja viesnīcu tīklam Kolonna Hotel, pērn jūlijā iegādājās Izglītības un zinātnes ministrija. Līdz tam tehnikuma audzēkņi dzīvoja Kaļķu un Smilšu ielā, par valsts naudu tika arī īrēti dzīvokļi. Direktore Dace Cine uzsvēra, ka kopumā vajadzīgas 200 gultasvietas un šo vajadzību nevarēs apmierināt arī viesnīca Pilsētas laukumā, kur būšot ap 180 vietu, kad tiks izmantoti visi četri stāvi. „Gribējām ēku Smilšu ielā 9 izsolīt, bet nu esam nolēmuši paturēt, lai nodrošinātu vēl 20 gultasvietas. Pilsētas laukuma ēkas 1. un 2. stāvā joprojām

darbojas Kuldīgas mūzikas skola. Nācām pretī pašvaldībai un ļāvām šai skolai tur palikt līdz jūnija nogalei, kad tā varēs izmantot savas izremontētās telpas.”

4. stāvā pagaidām ievākušies 52 audzēkņi. Viesnīcas remontā tehnikums jau ieguldījis 26 000 eiro: nodrošināta karstā ūdens piegāde, izskaloti radiatoru, iegādāta regulējama siltuma piegādes iekārta, nomainīta grīda, bet 3. stāvā tiek iekārtota virtuve ar jaunām plītiem, cepeškrāsnīm un traukiem.

JAU APDŽĪVO

Vasarā viesnīcas remonts tiks pabeigts, lai rudenī tur var uzņemt

maksimālo audzēkņu skaitu, tur būšot arī mācību restorāns un SPA centrs.

Pēc prakses darbnīcās vienā no ceturtā stāva istabām atpūšas treškursnieki: liepājnieks Dāvis Saļikovskis un Mārtiņš Bunka no Pāvilostas. Abi uz Kuldīgu nākuši apgūt tieši mēbeļgaldnieka arodu. Viņi ar prieku no dienesta viesnīcas Kaļķu ielā pārcēlušies uz jauno ēku. Tur tualete un duša bijusi koridorā, bet jaunajā vietā tā ir katrā istabā. Maksa par viesnīcu saglabājusies iepriekšējā – 8,54 eiro mēnesī.

Vija Zariņa
Aivara Vētrāja foto

Kopā ar citiem

Skrundas novada deputāti atbalstījuši dalību Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienībā. Tās pārvaldē un sapulcēs Skrundu pārstāvēs šī dienesta vadītāja Anda Vītola. Biedru nauda (70 eiro gadā) atvēlēta no budžeta.

Apstiprinātās izmaiņas jau sen ieviestas

20. decembrī Ministru kabineta sēdē atbalstīti Veselības ministrijas izstrādātie grozījumi noteikumos par veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību. Bet Kuldīgā šie jauninājumi jau sen darbojas.

Kā skaidro slimnīcas vadītājs Ivars Eglītis: „Grozījumi ieviesti tādēļ, ka dažas slimnīcas ir grēkojušas un to nav izdarījušas. Turpmāk tā nevarēs.”

No 1. jūlija vietējās daudzprofilu slimnīcās (tāda ir arī Kuldīgas, Tukuma u.c.) visu diennakti būs obligāti jānodrošina trīs speciālisti: ķirurgs vai traumatologs-ortopēds; internists vai neatliekamās medicīnas palīdzības ārsts, vai ģimenes ārsts; anesteziologs-reanimatologs. „Tāda prasība ir spēkā jau ilgi. Lokālajās slimnīcās uzņemšanas nodaļā 24 stundas pēc tāmes tiek finansēti trīs dežurējošie speciālisti. Mēs to godīgi

esam ievērojuši,” saka I.Eglītis.

Tāpat Kuldīgā sen ieviesta kārtība, kāda turpmāk būs obligāta no 1. oktobra: slimnīcās jāizveido pacientu drošības ziņošanas un mācīšanās sistēma, lai kļūdai vai nevēlamam notikumam atrastu īstos cēloņus un izstrādātu rīcību, kas ļautu samazināt kļūdu atkārtošanos. Jāizveido pacientu sūdzību un ierosinājumu analīzes sistēma, kuras mērķis ir novērst cēloņus un pacientam uz sūdzību vai ierosinājumu atbildēt.

I.Eglītis uzsvēra, ka pie mums šāda sistēma jau ir: „Ar sūdzībām nodarbojas kontrolārsts Āris Pētersons. Tās tiek analizētas, sistematizētas, periodiski veicam kampaņveidīgu pacientu aptauju. Uz sūdzībām tiek atbildēts, visas atbildes nonāk arī pie manis, katru gadījumu rūpīgi pārrunājam.”

Iveta Grīniņa

INFORMĒ MEDIĶI

Krīt uz slidenajām ielām

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes centra statistiķe Ieva Zommerovska.

No 2. līdz 6. janvārim Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā mediķi devušies uz 33 izsaukumiem. Četri bijuši pie pacientiem alkohola reibumā. Ārstniecības iestādēs nogādāti 15 cilvēki, no tiem trīs bērni. Bijis izsaukums pie dzemdētājas, un 39 gadus veca topošā māmiņa nogādāta Kuldīgas slimnīcā.

Divas sievietes guvušas traumu, paslīdot uz ielas vai ietves.

76 gadus veca kundze paslīdējusi un uz ielas kritusi atmuģuriski. Ar augšdelma lūzumu viņa nogādāta slimnīcā. 42 gadus veca sieviete kritienā guvusi muguras sasitumu, bet pēc pirmās palīdzības saņemšanas viņa atteikusies doties uz slimnīcu. Ceļu satiksmes negadījumā mašīna sadūrisies ar meža dzīvnieku. Atvēries gaisa spilvens trāpījis sejā 46 gadus vecai sievietei, kura ar deguna kaula un ribu lūzumu, kā arī ar smadzeņu satricinājumu nogādāta Kuldīgas slimnīcā.

Uzklausīja Iveta Grīniņa.

NUMURA FAKTS

„Toreiz no Spānijas zvanija un lūdza, lai braucam palīgā vākt apelsīnus un mandarīnus, jo bijām pierādījuši, ka protam strādāt un esam labi cilvēki, tomēr nepalikām. Esam Latvijas patrioti. Mājas ir mājas,” saka Rūta Lindberga.

Ja notiek darbība, nesoda

Kuldīgas novadā 20 īpašniekiem šogad tiks noteikts paaugstinātais nekustamā īpašuma nodoklis par vidi degradējošām vai sabiedrību apdraudošām būvēm. Maksa celta par Ministru kabineta atļautajiem 3%.

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums novembra beigās iesniedzis projektu Valsts izglītības attīstības aģentūrā par sešiem miljoniem eiro. Tajā viena no sadaļām ir arī Tehnoloģiju centra izveidošana Kalpaka ielā 1. Par īpašumtiesībām gan vēl jāvienojas Kuldīgas novada pašvaldībai no Izglītības un zinātnes ministrijai.

Bijušās fabrikas *Vulkāns* administrācijas ēka. Īpašnieks nav arī izpildījis pašvaldības rīkojumu nosēgt dzīvībai bīstamās un bez vāka palikušās akas.

Vulkāna kluba ēka no pagalma puses.

Par graustu sarakstu deputāti lēma decembra beigās. Domes priekšsēdes vietnieka Aleksandra Langes palīdzē Evita Pētersone pastāstīja, ka iepriekš netika sodīti īpašnieki ārpus pilsētas, tomēr šogad paaugstinātā likme noteikta trim būvēm: *Saulesvecei* Rumbas pagasta Mežvaldē, nepabeigtajam bērnu dārzam Rendas centrā un Pelču ceplim.

Pilsētā visnesakārtotākie un redzamākie objekti ir Jelgavas ielā 45a un 47 (bijušā *Vulkāna* veikals un klubs), kas pieder Rīgā reģistrētai SIA *AZTT*. Šis uzņēmums pilnīgi nereaģējis uz brīdinājumiem, ne aizrādījumiem

līdz brīdim, kad tiek noteikts administratīvs sods. Ļoti bēdīga ir situācija ar SIA *Zauers* graustiem. Uzņēmumam noteikta maksātne spēja, objektus vairākkārt gribēts pārdot. Grūti sadarboties arī ar Valentīnu Kokali un Mārtiņu Mēteli, kuriem pieder ēkas *Vulkāna* teritorijā. E.Pētersone uzsver, ka šajā gadījumā pašvaldība nav zemes īpašnice – tā pieder Privatizācijas aģentūrai. Nākotnē sāpīgs objekts varētu veidoties Liepājas ielā, kad no tās izies Valsts policija. Arī šī ēka pašvaldībai nepieder. Bet cerīgas izskatīties sarunas ar Izglītības un zinātnes ministriju par vecās slimnīcas ēku Kalpaka

ielā 1, ko pārņems Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums.

E.Pētersone atzīst, ka pērn saraksts bijis garāks. Šogad no tā izņemta ēka Kalna ielā 22, jo to pārpirkusi citi īpašnieki, tādēļ pašvaldība gatava gaidīt viņu rīcību. Sarakstā nav arī Raiņa ielas 19. nama, jo saimnieks lūdzis pagaidīt un ļaut vispirms pilnībā sakārtot citu īpašumu. „Ja cilvēks sevi pierāda darbībā, ticam, ka drīz īpašums tiks sakopts un sodu neliekam. Bet, ja neliekas ne zinis, neatliek nekā cits, kā sodīt,” uzsver E.Pētersone.

Inguna Spuleniece
Aivara Vētrāja foto

Ziņas bankām jāsniedz visiem

Līdz 1. decembrim bankām savu klientu lokā bija jāizzina politiski nozīmīgas personas. Klienti tika aicināti aizpildīt anketu. Ja līdz šim tas vēl nav izdarīts, bankai ir tiesības bloķēt kontu, kamēr ziņas tiek sniegtas, vai pat pārtraukt sadarbību.

Swedbank Kuldīgas filiāles klientu apkalpošanas vadītāja Diāna Reķēna apstiprina, ka visi klienti anketu vēl nav aizpildījuši, tāpēc aicina to izdarīt steidzami. „Ja klients neatsauksies, laipni atgādināsim vēlreiz, izskaidrojot iemeslu. Taču, ja klients atteiksies to darīt par spīti atgādinājumiem, var būt gadījumi, kad pieceja bankas pakalpojumiem tiks apstādēti vai atsevišķos gadījumos pat lemts sadarbību pārtraukt. Šādu rīcību mums diktē likums,” skaidro D.Reķēna.

Anketā iekļauti jautājumi, lai uzzinātu informāciju, kas prasīta likumā par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanas novēršanu. To paredz arī klientu padziļinātās izpētes noteikumi, ko izdevusi Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

„Sākot sadarbību ar banku, ikviens klients aizpilda anketu, un ik pa brīdim lūdzam informāciju atjaunot, jo saskaņā ar likumu datiem jāatbilst situācijai. *Swedbank* klienta anketu var izpildīt arī internetbankā. Ja kāds internetbanku nelieto, to var izdarīt filiālē.

„Līdzīgi kā citur pasaulē, arī Latvijā banku pienākums ir vadīties pēc principa – pazīsti savu klientu,” saka *Swedbank* Kuldīgas filiāles klientu apkalpošanas vadītāja Diāna Reķēna.

Esam arī izveidojuši speciālu telefonlīniju, kur var konsultēties. Banka nodrošina datu konfidencialitāti, un ar informāciju par politiski nozīmīgām personām ar citām bankām mēs neapmaināties.”

Jolanta Hercenberga
Aivara Vētrāja foto

Kā naudiņa sadalīta?

Aizvadītā gada izskaņā pašvaldības no Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) saņēma skolotāju algu mērķdotācijas pēdējo daļu. Kā tā izmantota?

Piekāpjoties Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības spiedienam, IZM novembrī pedagogu atalgojumam papildus atvēlēja 1,7 miljonus eiro. Šī summa bija pārpalikums no deviņiem miljoniem eiro, kas pērn bija paredzēta jaunā algu modeļa ieviešanai, tāpēc iztērējama līdz 31. decembrim.

Kuldīgas novada domes izglītības nodaļas vadītāja Santa Dubure informē, ka pašvaldībai atvēlētā summa ir 16 971 eiro. Tāpat kā rēķinot algas (pamatkritērijs – skolēnu skaits), tā sadalīta tām izglītības iestādēm, kurām kopējā summa bija mazāka, salīdzinot ar iepriekšējo algu modeli. Mērķdotācija netika piešķirta trim Kuldīgas skolām, kuras šai ziņā nebija minusos: Centra un 2. vidusskolai, kā arī Mākslas un humanitāro zinību vidusskolai.

Līdzīgi arī Alsungas novadam piešķirtie 630 eiro sadalīti skolotāju algai, savukārt Skrundas novadā nepilni 2900 eiro izmaksāti kā atlaišanas pabalsts Rudbāržu internātpamatskolas-rehabilitācijas centra pedagogiem.

Vija Zariņa

„Tāpēc jau esam laukos”

Kaspars Upenieks un viņa draudzene Aiga Tomanoviča vairāk nekā gadu Rudbāržu pagastā apmetušies Kaspars vectēva mājās *Zviedri*, pamazām to remontē un arī iekopj smiltsērķšu stādījumu.

Guļamistaba *Zviedros*. Pie sienas ierīkota liela tāfele *Gustava darbi un nedarbi* – tā jau trīs reizes slaucīta, lai no jauna uzskaitītu puikas veikumu.

Jaunā, uzņēmīgā rudbāržnieku ģimene: mazais Gustavs, tētis Kaspars Upenieks un mamma Aiga Tomanoviča.

BŪVINŽENIERIS UN GRĀMATVEDE

Kaspars ir vietējais puisis, mācījies pamatskolā, tad Saldus profesionālajā vidusskolā, būvinženiera profesiju ieguvis Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Viņš strādā divos darbos: ir gan Skrundas novada domes būvinženiera palīgs, gan Jelgavas SIA *Namejs plus* projektētājs. „Varu paspēt izpildīt visus pienākumus. Darba daudz, un tas man patīk,” saka jaunais puisis. Bijis laiks, kad abi ar Aigu strādājuši Rīgā, bet nedēļas nogalēs likuši somā kaķi un braukuši uz Rudbāržiem saimniekot pa *Zviedriem*. Aiga ir diplomēta grāmatvede, bērna kopšanas atvaļinājumā aizgājusi no bankas *ABLV Bank*. Kad gandrīz pusotru gadu vecais Gustavs vēl paaugsties, viņa meklēsot darbu dzīvesvietas tuvumā. Kaspars stāsta, ka abiem ar draudzeni, kura uzaugusi Nīkrācē, bijis skaidrs – gribas dzīvot laukos, ieguldīt spēku savā mājā un tur saimniekot. „Opis mums to neteica, bet samaniņām, ka viņš nedaudz bija satraucies, kad pārrakstīja māju. Nu viņš redz, kā saimniekojam, un ir ļoti apmierināts.”

TOP SMILTSĒRKŠU DĀRZS

Vasarā Kaspars un Aiga iestādījuši pushektāru smiltsērķ-

Gandrīz simt gadu vecās *Zviedru* mājas vannas istaba.

šķu – tie tiek rūpīgi kopti, vērojot, kā kociņi jūtas. Pie mājām ir aptuveni seši hektāri, kuros varētu veidot plantāciju. Nākamvasar stādījums tiks paplašināts vēl par hektāru. Jau ir vienošanās, ka ražu varēs pārdot, un Kaspars klusībā plāno nākotnē dot darbu arī kādam strādniekam. „Visu uzreiz nevar, un šovasar nācās izšķirties – gādājam vai nu jaunu auto, vai zāles plāvēju traktoriņu. Protams, nopirkām traktoriņu.”

LĒNĀM, SAVĀM ROKĀM

1926. gadā celtajos *Zviedros* vēl daudz darāmā. Kaspars visu dara lēnām, apmīļojot katru stūri-

ti. Palīdzēt atbrauc brālēns, siltajā laikā tiek kopts pagalms, Aiga podos stādījusi puķes, jau iztīrīts dīķītis, kurš tagad ir gandrīz divus metrus dziļš. Krastā ierīkota čigānu pirtīņa, un gada pēdējās dienās Kaspars ar draugiem tajā nopēries, atveldzējies paša dīķī. „Galvenais, lai sākumā ir silti un gaiši, lai ir ūdens un iespēja nomazgāties. Cenšos saglabāt visu vērtīgo, jāizspriež, ko atstāt, ko ieviest no jauna. Nebija viegli no koka sienām izdabūt satrupējušās sūnas, spraugas piepildīt no jauna un atkal aizķītēt. Daudz vienkāršāk ir ar režģi, bet mums tā nepatīk.”

Pirmā izremontēta viesistaba,

Aiz gara laika... Kaspars izveidojis pudeļu un burciņu kastes: vienā galā ir tāfele, uz kuras var uzrakstīt to, kas glabājas traukos, vai arī kādu novēlējumu.

Aigas darinājums: koka bumbiņu virkne, kuras vienā galā ir klipšis, bet otrā var piestiprināt māneklī vai rotaļlietu. Kad mazulim šķīļas zobīņi, noderēs koka un aptamborētu bumbiņu riņķis, ko Aiga sauc par grauzamriņķi.

kuras divas koši sarkanās sienas kontrastē ar vecajiem dēļiem, bet par aizkaru stangām kalpo pamatīgas virves. Guļamistaba ieturēta violetā krāsā, bet virtuve būšot balta – tā cieši nolēmusi saimniece Aiga. Viņas aizraušanās ir tamborēšana: agrāk darinājusi rotaslietas, tagad ķērusies pie kā praktiskāka – radījusi grauzamriņķi mazuļiem un koka bumbiņu virkni, kas neļauj māneklim vai mīļajai rotaļlietai pazust.

NEVILINA NE ĀRZEMES, NE RĪGA

Aiga un Kaspars nekad neesot domājuši doties peļņā uz svešām zemēm, arī Rīga nespējot vilināt.

„Protams, laukos nevar uzreiz kļūt bagāts, bet mēs to nemaz negribam. Izsverot un rēķinot pamazām meklējam savu dzīves ceļu. Mācāmies no pašu veiksmēm un kļūdām.” Savulaik Kaspars gan bijis vasaras peļņā kā celtnieks *Zviedrijā* un *Francijā*, bet darbs ārzemēs kalpojis vien par pieredzi un palīdzējis atvieglot dārgo dzīvi galvaspilsētā. Abi joprojām laiku pa laiku uz Rīgu aizbrauc pie draugiem, apmeklē teātra izrādi, iepērkas. Jaunie cilvēki ir priecīgi, ka ciešā tuvumā ar dabu un mierīgā atmosfērā uzaug mazais dēliņš.

Vija Zariņa
Aivara Vētrāja foto

Pakāpeniski likvidē

Skrundas novada pašvaldība nolēmusi ar 16. janvāri izbeigt darba attiecības ar Rudbāržu internātpamatskolas-rehabilitācijas centra direktori Daci Mickus.

Kā skaidro domes priekšsēde Loreta Robežniece, jau pērn nolemts mācību iestādi likvidēt, jo tajā ir vairs tikai seši audzēkņi, kuriem līdz pavasarim būs sameklēta cita skola. Tāpēc direktorei nav pilnas slodzes. Drīz tiks

lemts par šī amata pienākumu izpildītāju līdz iestādes juridiskajai likvidācijai. Tā kā ēkas nav pilnībā apdzīvotas, pašvaldība par savu naudu ierīkojusi apsardzi. L.Robežniece piebilst, ka ēkām jau tagad tiek meklēti jauni saimnieki. Vēlams, lai tie pārstāvētu sociālo jomu vai izglītību. Vēl sēdē apstiprināta Rudbāržu internātpamatskolas automašīnas *VW Transporter* pārreģistrācija domes autoparkā.

Komēdija un masku balle

Kultūras organizatore Inese Biliņeca stāsta, ka 14. janvārī 19.00 Rudbāržu tautas namā varēs noskatīties vietējā amatierteātra *Spēlmaņi* pirmizrādi – Jura Medņa un Andra Kļavas viencēliena komēdiju *Seksu paradīze jeb Mednieku kolektīva atjaunošana*.

22.00 sāksies masku balle, kurā spēlēs muzikants Arvis no Vērgales. Tiem, kuri būs maskās, ballē iecja par brīvu, pārējiem būs jāpērk biļete.

Dimants – neuzpērkamības un uzticības simbols

Aizputnieki ĻUBOVA un JĀZEPS VOITKĒVIČI nekādi nevarēja saprast, kādēļ mazdēls, bijušais kuldīdznieks Mārtiņš Medinieks pirms viņu dimanta jeb 60 gadu kāzu jubilejas 31. decembrī vairākkārt zvana un izprašņā par personas datiem, mīļākajām dziesmām un gardumiem.

Trīs mēneši pirms kāzām, 60 gadu pēc tām. Aizputnieki Ļubova un Jāzeps Voitkēviči vēl aizvien skatās viens otrā mīlestības pilnām acīm.

„Domājām, ka būs kur jālido vai jābrauc ar kuģi, iedomājāmies pat to, ka bērni mūs beidzot vedīs uz baznīcu, jo tur laulību vēl neesam nostiprinājuši, bet nenojautām, ka tiks sarīkoti pasākaini svētki,” atzina Jāzepa kungs.

Tūlīt pēc Ziemassvētkiem mazdēli Mārtiņš un Dzintars, kā arī meitas Vija un Jana ar ģimenēm sagādāja vecākiem pārsteigumu, kādā Aizputes kafējnicā saaicinot tuvākos radus, kaimiņus un draugus. Ļubovas kundze, apmīļojusi tuvus un tālus viesus, atzina, ka par apciemojumu šajās dienās ar vīru neesot šaubījušies ne brīdi. Pat zupu un zemeņu ķīseli savārtījuši. Kurš tagad to izēdīs, ja kafējnicā sarūpēti tādi galdī?

Liels pārsteigums bijis arī apsveikums no Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa un Aizputes novada domes priekšsēža Aivara Šiļa. Kaimiņu novadā pašvaldība nemaz tik dāsna ar sveicieniem zelta un dimanta kāzās neesot.

MEITENE PUNKTAINĀ KLEITIŅĀ

Gan Jāzeps, gan Ļubova Kurzemē nonākuši no Latgales 30. gadu beigās. Jāzepa dzimtā puse ir Rēzekne, Ļubas – Zilupē. Vēl tagad ģimenē parunājot latgaliski. Vienīgi Jāzeps nācis no katoļticīgas poļu ģimenes, bet Ļuba – no pareizticīgajiem, tādēļ līdz baznīcas svētībai nav nonākuši. Jāzeps atminas, ka jau dzīvojis Aizputē, ciemos atbraukusi mamma no Kalvenes, gājuši abi pa ielu, pretī skrējusi sīka meitenīte punktainā kleitiņā: „Teicu: „Mammīt, tā būs mana sieva!” Un es esmu tāds cilvēks: ko pasaku, to izdaru.”

„Kā nu bija, tā bija, bet slikti nedzīvojam,” spriež Ļubova. „Ilgi nedraudzējāmies – trīs mēnešus līdz kāzām. Kad viņš mani nolūkoja, es nekādu uzmanību nepievērsu. Dzīvojām pāri ielai, vēlāk pamanīju. Iepatīkās, ka bija godīgs puika un ka mati skaisti sprogaini.

Esmu apmierināta – vīriņš man

labs. Meitiņas arī mīlas. Pirmā atnāca Vijiņa, bet Janīte tikai pēc astoņiem gadiem. Vija visiem stārķiem, ko apkārtne pamanīja, lūdās, lai taču beidzot atsūta māsiņu. Viņām katrai pa dēliņam, vecākajam mazdēlam Dzintaram ir meitiņa Elza, arī ar Mārtiņa ģimenīti mazulīti drīzumā gaidām,” omīte priecājas.

Bet opītis turpina ritināt atmiņu kamolu: „Padomju gados darbā daudz kas tika kārtots, sēžot pie galda. Ja gadījās pārnākt sagurūšam – priekšā sieviņa kā dusmīga lauva. Bet Janīte uzreiz klāt, savāc tēti un aizved uz citu istabu gulēt. Mājās miers, viss kārtībā. Tā bērni mūs sargā visu mūžu.”

SAVA CEĻA GĀJĒJS

„Draudzenes man bija arī pirms Ļubas, bet vienmēr esmu zinājis: ja meitene mani sapratīs, nemānīs, viņai dzīvē slikti nebūs. Izskatās, ka tā arī iznācis. Mans raksturs tāds, ka neļauju sevi pārbaudīt un izmēģināt,” Jāzeps ir lepns.

Viņš uzsver, ka dzīvē visu no-

pelņījis pats un jau no 16 gadiem gājis savu ceļu. Pēc dienesta kļūvis par Aizputes rajona DOSAAF komitejas priekšsēdi. Kad Aizputes un Liepājas rajons apvienots, Jāzeps pārgājis darbā uz atslēgu un būvapkalamu rūpnīcu *Aizpute* par atslēdznieku. Direktors redzējis, ka nopietns cilvēks, paaugstinājis par ceha priekšnieku. Vēlāk Jāzeps kļuvis par partijas sekretāru, jo trūcis partijas gana. Izvirzīts par sadzīves pakalpojumu kombināta direktoru.

Kad bērni paaugušies, Voitkēviči gribējuši meklēt pilsētu ar plašāku iespēju skolot. „Raudzījāmies uz Ventspili. Biju jau sarunājis sev vietu, bet partijnieki tolaik darbojās roku rokā. Apvainojās, ka pametu Liepājas rajonu, iedeva ne sevišķi labu raksturojumu. Ventspilniekiem teicu, ka lūgties neiešu, – paliku Aizputē, PMK kļuvu par darba aizsardzības un ugunsdrošības inženieri. Tur nu nokalpoju līdz pensijai, bet arī tad mieru nedeva, jo vidusskolas direktors pierunāja

iet par saimnieku,” stāsta Jāzeps.

DARBS, MĀJAS, AUTIŅI

Rūpes par ģimenes pavardu pārsvarā bijušas Ļubas ziņā. „Kad bija jāiet 1. maija vai Oktobra svētku gājienā, tētis pa priekšu, es no aizmugures ar bērnu ratiņiem,” viņa smejas. Algota darba stāžs Ļubas kundzei ir 40 gadu, strādāts pastā par telegrafisti. „Bērni auga paši: agri cēlās, skrēja uz skolu. Tagad, kad paklausās, smieklī sanāk, kā bērnus audzina: to un to nedrīkst... Autiņbiksītes dārgas, sapīrkt nevarot. Kas mums tādas pamperus deva? Visas lupatiņas ar rokām izmazgāju, vēl vārtīju, lai tīrākas būtu. Vīrs, direktors, pusdienlaikā atnāk paēst, bet pirms tam ņem bļodu un skrien laukā autiņus izkārt. Tā visu esam kopā darījuši, darbus nešķirojot. Pie Jāzepa vecākiem uz laukiem braucām, sienu grābām, dārzā strādājām. Arī tagad pa savu dārzu ņemamies. Vasarā brauciet ciemos!” ierasti sirsnīgi aicina Ļubas kundze.

Runā bērni un mazbērni

„Paraugš visā”

Tā par Voitkēvičiem saka kuldīdznieki Jana un Andrejs Medinieki. Pie mammītes un tēta viņiem pēdējā laikā iznāk ciemoties retāk. Jau gadus septiņus Zviedrijā strādā gan Jana, ko kuldīdznieki atceras gan kā jauku audzinātāju bērnu dārzā *Taurenītis*, gan kā iecienītu manikīri salonā *Kolibri*, gan Andrejs, kurš strādājis sadzīves pakalpojumu kombinātā par apavu meistaru, darbu turpinājis celtniecībā gan Latvijā, gan ārzemēs. Kad nopelnīšot pensiju, noteikti atgriezīšoties mīļajā Kuldīgā. Šurp gribot atvest arī vecīšus, bet Voitkēviči tam turoties prefī: „Kas tad notiks ar dārzu?” Meitas gan papukst, ka no lielās platības sen būtu jāatsakās, tomēr vecāku

audzētajiem dārzeniņiem, ogām, ievārījumiem un marinējumiem esot īpaša garša.

Jana un Vija atminas, ka vecāki meitenes ļoti mīlējuši, tomēr bijuši stingri. Gan laikā mājās vajadzēja būt, gan saimniecībā palīdzēt, gan kārtīgi mācīties. Tomēr vecāki nekad neesot pacēluši balsi, un par pērienu vispār iedomāties nevarēja. Tētim pieticis tikai paskatīties, kad māsas jau visu sapratušas.

„Andris savulaik dejoja *Ventas dzirkstīs*, ar diskotēku bija atbraucis uz Aizputi,” atceras Jana. „Kā tur bija, kā ne, bet savējie jau aizbrauca, arī pēdējais autobuss uz Kuldīgu bija nokavēts, saņēmu dūšu un vedu viņu pie sevis uz mājām. Pa ceļam domājām, kā

Sagādāt pārsteigumu vecvecākiem Mārtiņš un Sintija Medinieki nolēma pateicībā par mīlestību un sirdsgudrību.

Klausoties mūziķa un ģimenes drauga Arvja Reketa dziesmās, dejā laidās arī Jana un Andrejs Medinieki. „Mums nākamgad 30. kāzu jubileja, bet šķiet, ka tas notika vakar,” secina Andrejs.

iepatzināt ar vecākiem, ko teikt. Uzņēma jau laipni, bet strikti norādīja guļamvietu katram savā istabā. Bet tagad Andri abi tik par dēliņu sauc, visādi lutina. Tāpat pieņēmuši mūsu dēla Mārtiņa

sieviņu Sintiju.”

Mārtiņš piebilst, ka opītis esot paraugs visās morāles vērtībās, vienmēr ar staltu stāju, noteikts, bet omīte apvijusi ar mīlumu, vienmēr rūpējusies, lai mazdēliņš

saņem kādu kārumu. Atmiņā labi saglabājušās Aizputē pavadītās bērniņas vasaras.

Justīne Smilga
Ģimenes arhīva un Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

OLĪVEĻĻAS UN KAMĪNU ZEMĒ

Pēdējās ražas olīveļļu, jaukas atmiņas par Itālijas vidienes dabu, ēdieniem un viesmīlīgajiem cilvēkiem Umbrijā (Itālija) atveda četri jauni kuldīdznieki: Ance Aizupe, Diāna Miloša, Edijs Sprieslis un Daniels Milts, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma audzēkņi.

Tipiska Umbrijas ainava novembra sākumā Itālijā. Pakalnēm pieglaukušās pilsētiņas un ciematīni, ko ielenc zilgani zaļas olīvu plantācijas. Itāļi apgalvo, ka Umbrijā tiek iegūta pasaulē vislabākā olīveļļa, bet uz šo titulu pretendē arī, piemēram, grieķi.

BIOĻĪGSKĀ SAIMNIECĪBA PATRISS

Tehnikumā viņi apgūst ēdināšanas speciālista profesiju un visu novembri aizvadīja praksē Itālijā netālu no pilsētas Spoleto. Latvieši apmetās bioloģiskajā zemnieku saimniecībā *Patriss (Fattoria Biologica Patrice)* pie tās interesantajiem saimniekiem.

Patriss Niklass ir pa pusei francūzis, pa pusei itālis, saimniecību iegādājušies viņa vecāki. Kopš vecie īpašnieki aizsaulē, Patriss ar sievu, polieti Aleksandru Niklasu-Križevsku audzē kviešus, maļ miltus un cep bioloģisko maizi (5 eiro/kg), ar ko apgādā tuvējo pilsētiņu bioveikalus. Katru rudenī lielā, nerūsējošā tērauda traukā tiek uzkrāts ap 400 l olīveļļas (saimniecībā tā maksā 10 eiro/l, bet veikalā 10–20 eiro/l), kas iegūta no olīvkoku plantācijām. Vasarā ienākumi tiek gūti no tūristiem, kuri apmetas nelielajā ekoloģiskajā viesu mājā (nav televizora, bet ir jauka gulta un labierīcības), pārējā laikā tur tiek izmīnāti programmas *Erasmus+* jauniešu un pieaugušo grupas, kas ierodas uz semināriem vai praksi.

Patriss pēc izglītības ir ekonomists un uzņēmējs, Aleksandra – lingviste (lieliski runā angļiski, prot arī franču, vācu un itāļu valodu) un pārtikas tehnoloģe. Viņi audzina astoņgadīgo Dāvidu, kurš kā daudzi itāļu puikas aizraujas ar futbolu.

ITĀĻI NEĒD BROKASTIS

Edijs stāsta: „Nopratām, ka būs jāvāc olīvas un jāspiež eļļa, bet to jau pirms mums bija paveikuši bulgāru praktikanti. Man iznāca tīrīt eļļas spiežamo mašīnu, un tā bija diezgan piņķerīga nodarbošanās.” Ancei kā topošajai pavārei visinteresantāk licies mācīties gatavot itāļu ēdienus – ne vien mīcīt un veidot maizes kukulišus, bet arī gatavot pastu (makaronus), ravioli (līdzīgi pelmeņiem ar dārzeņu un siera pildījumu), picu un daudz ko citu. „Itāļi neēd svaigu maizi, jo uzskata – tas kaitīgi vēderam. Vislabākā esot otrajā trešajā dienā pēc cepšanas. Man garšoja, bet šķita pacieta.”

Daniels: „Aleksandra mūs iepazīstināja ar itāļu virtuvi, paši gatavojām un nogaršojām ēdienus. Brokastis tur neēd – pietiek ar kafiju *Espresso* un glāzi ūdens. Latviešiem, protams, brokastis piedāvāja. Stunda un vairāk tiek atvēlēta pusdienām – parasti tajās ir pas-

Tūlīt krāsni šaus kuldīdznieku rokām izveidoto klasisko itāļu picu, kas tapusi saimnieces Aleksandras vērigajā virsvadībā. Uz picas neliek vairāk par trim četriem produktiem, citādi tā vairs nebūs itāļu recepte.

ta ar sieru, mērcēm, dārzeņiem. Tiek dzerts ūdens. Zaļie salāti ir arī obligāts pusdienu ēdiens, tos dod atsevišķi pēc pastas. Vakariņās pasniedz gaļas ēdienus un salātus.” Pieaugušajiem pie maltītes tiek pasniegti vīns. Arī mazajam saimnieku dēlam Dāvidam glāzē tika ieliets nedaudz vīna, reizēm tas atšķaidīts ar ūdeni.

NOGUĻ MŪŽĀ PIRMO ZEMESTRĪCI

Diānai atmiņā palicis tas, ka uz Umbriju kuldīdznieki devušies tieši laikā, kad ziņās stāstīts: Vidusitāļu satricinājuši pazemes grūdieni. Spoleto tuvumā nekādus postījumus neesot varēts redzēt, tomēr Dāvids ilgāku laiku nav gājis uz skolu, kamēr pārbaudītas sabiedriskās celtnes, viscītīgāk skolas.

Vakariņas kalnu picērijā. Bioloģiskās saimniecības īpašnieks Patriss Niklass, Kuldīgas tehnikuma audzēkņi Daniels Milts, Edijs Sprieslis, Diāna Miloša un Ance Aizupe.

Spoleto pilsētas ainava, kas paveras no vecā cietokšņa.

Izrādījās, ka Dāvida skolā ir kādas plaisas, tāpēc skolēni uz laiku pārcelti uz citām izglītības iestādēm.

Kuldīdznieki smejas, ka savā mūžā pirmo zemestrīci nogulējuši – pirmajā naktī pēc ierašanās miegs bijis tik ciešs, ka nelielus pēcgrūdienus neviens nav manījis. Novembra vidū praksē saimniecībā vajadzēja ierasties pārdesmit čehu jauniešiem, bet viņi, izlasot par zemestrīci, nobijušies un nav atbraukuši. Aleksandra stāstījusi, ka Umbrija ir seismisks reģions, tāpēc

nelielas zemestrīces tur nav retums. Saimniecības ēkas esot būvētas speciāli, lai pret pazemes grūdieniem būtu noturīgas. Edijs gan atceras, ka kādu nakti pie gultas atstājis cieši neaizskrūvētu ūdens pudeli, bet no rīta to atradis apgāzušos. Pierādījums, ka atkal bijis neliels pēcgrūdiens.

(Turpmāk vēl.)

Vija Zariņa
Ances Aizupes, Diānas Milošas un
Daniela Milta arhīva foto

DALA MILJONUS UN ZĪMĒ KARTES

Veselības ministrija (VM) nākamajos gados slimnīcu attīstībai gatavojas tērēt 194 miljonus eiro no Eiropas Savienības fondiem. Lauvas tiesa – 174 miljoni – paredzēta 13 sistēmiski svarīgajām ārstniecības iestādēm. Pārējās slimnīcas, ieskaitot Kuldīgas, vēl arvien ir neziņā, kā strādāt un no kā iztikēt.

Svarīgākās ārstniecības iestādes

No 174 miljoniem eiro 91 miljons paredzēts P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas jaunā korpusa būvniecībai, bet 83 miljoni – 12 reģionālajām slimnīcām un augsti specializētiem veselības pakalpojumu centriem.

Sistēmiski svarīgajām slimnīcām paredzētā nauda miljonos eiro

VM plāno slimnīcas dalīt četros līmeņos

■ **Pirmajā līmenī** būtu ārstniecības iestādes, kas nodrošina plānveida pacientu uzņemšanu un hronisku pacientu aprūpi. Pacientus tur nosūtītu ģimenes ārsts vai speciālists. Pirmā līmeņa slimnīcās neatliekamajai palīdzībai 24 stundas diennaktī būtu pieejami arī vairāki izmeklējumi un analīzes, kā arī steidzamās medicīniskās palīdzības punkts.

■ **Otrā līmeņa** slimnīcās tiktu nodrošināta diennakts neatliekamā palīdzība, diagnostika un ārstēšana plānveida un akūtajiem pacientiem, vajadzības gadījumā arī veselības stāvokļa stabilizēšana, lai pacientu var pārvest uz augstāka līmeņa slimnīcu. Šeit neatliekamo palīdzību 24 stundas sniegtu pieci speciālisti: ķirurgs, anes-

teziologs/reanimatologs, ginekologs, pediatrs, internists. Vajadzības gadījumā ātrajai palīdzībai pacientus uz šejieni jāspēj nogādāt stundas laikā.

■ **Trešā līmeņa** slimnīcās iekļauti visi iepriekšējo līmeņu pakalpojumi, kā arī insulta vienība. Neatliekamo palīdzību diennaktī nodrošinās astoņi speciālisti. Ja slimnīcā ir vairāk nekā 1000 dzemdību gadā, obligāti jābūt neonatologam. Jānodrošina dažādi izmeklējumi. Pacienti tur jānogādā pusotrā stundā.

Ministrija noteikusi arī tādas trešā līmeņa slimnīcas, kas specializējas kardioloģijā vai onkoloģijā. Neatliekamo palīdzību te sniegtu deviņi vai desmit speciālisti dažādās jomās, iestādei jānodrošina dažādi izmeklē-

jumi. Pacienti no jebkuras vietas Latvijā turp jānogādā divās stundās.

■ **Ceturtais līmeņa** slimnīcas diennakti pacientiem nodrošina neatliekamo, sekundāro un terciāro (augsta līmeņa) veselības aprūpi. Neatliekamo palīdzību sniegtu desmit dažādu speciālistu, arī te būtu pieejami izmeklējumi. Šādās visaugstākā līmeņa slimnīcās pacienti no jebkuras vietas jānogādā trīs stundās. Arī tajās paredzēta specializācija: pediatrijā, traumatoloģijā un ortopēdijā, grūtnieču aprūpē un dzemdību palīdzībā, rehabilitācijā.

Šīs iestādes nodrošinās diploma un pēcdiploma medicīnas mācības un rezidentūras programmas, arī zinātnisko un pētniecisko darbu.

VAR SASNIEGT NO JEBKURAS VIETAS

Pašlaik Latvijā ir trīs līmeņu slimnīcas. Karte pagaidām izstrādāta trešā un ceturtais līmeņa slimnīcām.

Tāpat kā līdz šim pie augstākā līmeņa piešķaitītas Rīgas Austrumu klīniskās universitātes, P.Stradiņa klīniskās universitātes un Bērnu klīniskās universitātes slimnīca. Ņemot vērā specializāciju, ceturtais līmenis būs arī Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcai, Rīgas dzemdību namam un Nacionālajam rehabilitācijas centram *Vaivari*.

Pie trešā līmeņa slimnīcām ar specializāciju piederētu Liepājas, Daugavpils un Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca. Pie parastā trešā līmeņa – Jēkabpils reģionālā, Vidzemes, Jelgavas un Rēzeknes.

VM norāda: analizējot, cik sasnie-

dzamas ir ceturtais līmeņa universitāšu slimnīcas, līdz tam trīs stundās var nokļūt gandrīz no jebkuras vietas, izņemot Austrumlatgali. Tur to daļēji kompensē šot Daugavpils reģionālā slimnīca, kas sniedz trešā līmeņa pakalpojumus ar specializāciju onkoloģijā un kardioloģijā, uzskata ministrija.

Trešā līmeņa slimnīcu pieejamība pusotrā stundā esot nodrošināta gandrīz visā Latvijā, izņemot Alūksnes, Viļakas un Mērsraga novada daļu. Mērsraga novadā trešā līmeņa pakalpojumus virs 90 minūtēm daļēji kompensē šot Ziemeļkurzemes slimnīcas Talsu filiāle, savukārt Alūksnes un Viļakas novadā plānots veidot otrā līmeņa stacionāru.

„Mēs visus nestūķējam slimnīcā, bet pacientus vairāk novērojam. Pateicībā no valsts saņēmām prēmiju – 360 eiro gadā.”

Netaisnīga attieksme

Kuldīgas slimnīcas plānotais līmenis pagaidām nav nosaukts.

Iestādes vadītājs Ivars Eglītis uzsver: „Starp rindīnām var lasīt, ka to pašu otrā līmeņa statusu mums saglabās, tomēr bažas rada fakts, ka milzu nauda nepārdomāti tiek sadalīta reģionālajiem centriem. Latvijas centrālajā politikā ir atgriezušās 90. gadu metodes. Līdz pašvaldību vēlēšanām nekas nemainīsies, partija (ZZS – aut.), kas kontrolē lielāko daļu pašvaldību, nevar pieļaut, lai šobrīd notiek kāds skaļš blīkšķis, bet kas būs pēc tam?”

JĀSTIPRINA VISAS SLIMNĪCAS

I.Eglītis gan atzīst, ka lēmums par naudu Rīgas klīniskajām slimnīcām ir pareizs, tomēr taisnīgums neesot ievērots. „Citiem paliek ļoti maz, bet – ja ir domāts, ka Kuldīgai un citām šī līmeņa slimnīcām jāpārprofilējas, tad arī mums jāspēj daudz labāk

sniegt ambulatoros pakalpojumus pirms slimnīcas. Tas būs ļoti svarīgi, ja Kuldīgā kāda iemesla dēļ vairs nebūs stacionārās neatliekamās palīdzības, piemēram, traumatoloģijā, ķirurģijā, dzemdniecībā, kur tiek dežurēti diennakti. Tad jābūt vismaz divreiz vairāk iespēju piekļūt speciālistiem, izmeklējumiem, diagnostikai, ģimenes ārstiem – visam tam, kas Eiropā normāli ir pirms slimnīcas, lai tajās nonāk mazāk pacientu ar ielaistām vainām. Tā ir ābece: vispirms attīsta visas ārstēšanas iespējas, tajā skaitā, veselīga dzīvesveida audzināšanu, sociālo palīdzību, tad samazinās vajadzība pēc slimnīcas. Nedaudzos slimniekus ar sarežģītām vainām vai pēc avārijām, protams, daudz pareizāk ir ārstēt reģionālajās slimnīcās ar specializāciju.”

PAR SAVU VAI EIROPAS NAUDU?

Runājot par negodīgo nau-

das sadalījumu, iestādes vadītājs uzsver, ka Kuldīgas tāpat kā lielajām slimnīcām ir tādas saimnieciskās vajadzības, kas prasa naudu: „Kaut gan vēl izskatāmies labi, tomēr ēkas diezgan nolaistas: ventilācija jālabo, jumts tek. Bet mums neviens nav pajautājis, ko mēs gribētu salabot vai iegādāties par Eiropas naudu. Taču lielajām slimnīcām gan pajautāts! Ventspilī, piemēram, viss rekonstruēts, saņemta aparatūra, bet ne jau par viņu naudu. Viņiem paliek pāri, lai dubultotu algu speciālistiem. Mums nācās par savu naudu – 50 tūkstošiem – nopirkt operāciju galdu, ko nevarēsīm 20 gados atpelnīt, jo nav tik daudz operāciju. Bet, lai varētu izdarīt tās pašas, kas ir, pirkt vajadzēja.”

I.Eglītis piebilst, ka no pāri palikušās Eiropas naudas Kuldīgai pagaidām nav piedāvāts nekas: „Veselības ministrijas grandiozie plāni vēl jāaskaņo Eiropas

Komisijā, bet tai nepatīk ieguldīt stacionāros, kamēr nav darīts viss, lai tajos nonāktu mazāk pacientu. Eiropai patīk naudu ieguldīt sakarīgā infrastruktūrā.”

24 EIRO VAIRĀK

Jauno finansēšanu stacionāriem, kas divus gadus izmēģināta, I.Eglītis sauc par ekonomisko mērdēšanu, lai valdībai nebūtu jāpieņem politisks lēmums par pārprofilēšanu, bet slimnīcas būtu spiestas pašas no daudz kā atteikties. Kuldīgas slimnīca apzinīgi pildījusi VM norādījumus. Šeit 17% pacientu nevis stacionē, bet novēro t.s. observācijas gultās. Līdzvērtīgās iestādēs tie ir 3%. Bet tā Kuldīga sev radījusi 30 tūkstošu eiro zaudējumu.

Nacionālais veselības dienests (NVD) plāno šogad Kuldīgai piešķirt par 24 eiro vairāk: „Par šiem diviem eiro mēnesī mums jāpalielina minimālā alga. No

kādām mistiskām iekšējām rezervēm šai vajadzībai jāatrod ap 10 tūkstošiem, lai ievērotu jaunās kvalitātes prasības ārstniecības iestādēm – jāalgo vēl viena operācijas māsa. Tas prasa vēl 18 tūkstošus. Visticamāk, kaut kas būs jāslēdz.

Pagaidām rēķinām, konsultējamies ar NVD un mēģinām saprast, kāpēc mūsu slimnīcu grupā Kuldīgai iznācis visnedraudzīgākais piedāvājums. To nevar izskaidrot, jo daudzos rādītājos esam priekšgalā. Diemžēl nostrādājusi māksla paveikto ietērt pareizos vārdos un skaisti uzrakstīt. Mēs orientējamies uz to, ka visus nestūķējam slimnīcā, bet pacientus vairāk novērojam. Katrā otrajā gadījumā pēc novērošanas, sistēmas izpildināšanas un satraukuma noņemšanas var doties mājās. Pateicībā par to saņēmām prēmiju – 360 eiro gadā.”

Inguna Spuleniece
Aivara Vētrāja foto

PAGĀTNE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

TRŪCĪGAS ZIŅAS

Nīkrāces pagastā vienlaikus darbojušās piecas skolas. Par to darbību plašāku ieskatu sniedz Kurzemes konsistorijas materiāli. Tomēr par atsevišķām skolām (Mazdzeldes, Lieldzeldes) ziņas ir trūcīgas. Vāji atspoguļots arī mācību darbs un sadzīves apstākļi.

Mazumiņu sniedz 1841. gada pārskats *Verschlag der Volksschulen im Kurlandischen Gouvernement pro 1841*, kuru Kurzemes maršals iesniedzis Krievijas Izglītības ministrijai. Uzdots to bērnu skaits, kas skolās un mājās mācījušies. Tomēr pārskats ir pārāk trūcīgs, lai no tā varētu gūt noteiktu ieskatu tālaika skolu stāvoklī. Liela daļa Nīkrāces teritorijas ietilpusi Embotes draudzē.

Šeit minētas šādas muižas: Lielnīkrāces, kur mācījušies 13 zēni un desmit meitenes,

Brīņķi – 31 zēns un 28 meitenes, Lielvormsāte – deviņi zēni un astoņas meitenes, Tukuma muiža – četri zēni un četras meitenes, Lieldzelde – 19 zēni un 17 meitenes, Mazdzelde – astoņi zēni un sešas meitenes. Bērni mācījās mājās un tapa pārklaušināti lasīšanā un pātaros (ticības mācībā).

ATVER UN SLĒDZ

Mazdzeldes skola darbojusies jau 1842./1843. mācību gadā, kad tajā mācījušies 11 skolēni. 1849./1850. mācību gada pārskatos ziņu par to vairs nav.

Lieldzeldes skola, kā liecina mācītāju ziņojumi, darbojusies pirms 1844. gada. Skolēnu tajā bijis divas trīs reizes vairāk nekā Mazdzeldes skolā. Par skolas pārzini kopš 1850. gada strādājis Hermanis Freimanis. 1875. gadā tā apvienota ar Brīņķu skolu un nosaukta par

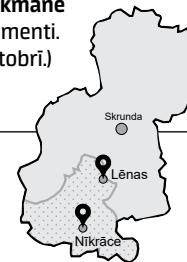
Lielbrīņķu-Lieldzeldes pagasta vienklasīgo skolu. Tajā mācījušies pāri par 80 skolēniem. 1887. gadā tā pārveidota par divklasīgo skolu.

Brīņķu skolā, kas nodibināta 1841. gadā, mācību darbs veiksmīgi apvienots ar mājāmācību. Tā darbojusies kā ziemā, tā vasarā, taču skolēnu skaits dažādos gadalaikos bijis atšķirīgs.

19. gadsimta 70. gadu pirmajā pusē Nīkrāces pagastā apvienojās vēl divas skolas: Lielvormsātes (dibināta 1842. gadā) un Lielnīkrāces (dibināta 1843. gadā). Lielvormsātes skola darbību atjaunoja 60. gados. Skolēnu bijis maz – vienlaikus ap 20. Vislabākie darba apstākļi bijuši Lielnīkrāces skolā, tāpēc tajā pakāpeniski sāka mācīt visus Nīkrāces iedzīvotāju bērnus.

(Turpmāk vēl.)

Dzintra Liekmāne
(Topošās grāmatas fragmenti.
Sākums 24. oktobrī.)

PAGASTA SKOLU REGLAMENTS

1840. gadā Kurzemes riteršafes (brūņniecības – aut.) komiteja izstrādājusi pagasta skolu reglamentu, kas vācu valodā nosaukts *Entwurf eines Reglements für die Kurlandischen Gebiets-Schulen*. Reglamentā ir 17 pantu. Turpinājumā daži no tiem.

2. p. Pagastu skolās māca reliģiju, lasīšanu, rakstīšanu, rēķināšanas pirmās pamatdarbības un baznīcas dziesmu dziedāšanu.
3. p. Bērniem jāiet skolā, kad tie sasnieguši 12 gadu vecumu, bet nav aizliegts arī jaunākus sūtīt. Kas bērnus bez iemesla nesūta skolā, tiem (vecākiem, saimniekiem, aizgādņiem) jāmaksā pusotru kapeiku soda naudas par katru dienu, bet nepaklausīgiem var soda naudu paaugstināt. Soda naudu atļauj tad, ja mācītājs apliecina, ka bērni mājā top pietiekoši mācīti.
4. p. Mācītāji ar skolotāju palīdzību katru rudenī sastāda īpašas listes, kurās ieraksta visus tos bērnus, kam rudenī jāiet skolā. Tie bērni, kas dzīvo skolas tuvumā, var pāst mājās pie vecākiem; visiem citiem jāgādā ēdiens skolā, pie kam vecāki vai nu ēdienu paši piegādā, vai līgst ar skolotāju, dodot tam vajadzīgos produktus. Par visai trūcīgiem bērniem jāgādā pagasta sabiedrība.
5. p. Skolas laiks ir no 1. novembra līdz 31. martam,

izņemot svētdienas un svētku dienas. Skolotājam katru dienu jāstrādā astoņas stundas. No 31. marta līdz

1. novembrim mācītājs pārklaušina bērnus mācībām, lai šajos septiņos mēnešos arī piekoptu mājāmācību.

8. p. Skolotājs nedrīkst bērnus pārāk bargi sodīt, plēst aiz ausīm, sist ar spieķi un tamlīdzīgi pārmācīt, bet visiem sodiem jābūt tēvišķīgiem. 12. p. Skolas telpām jābūt piemērotām bērnu skaitam, ar labām krāsnīm, vēdināšanai jāierīko lodziņi, galdi un soli jāiegādā un vispār jāierīko tā, lai nekaitē veselībai.

13. p. Pagastu priekšnieki un baznīcas pērminderi seko skolotāju darbībai un, ja vajadzīgs, ziņo muižniekam (dzimtkungam), kas var skolotāju pamācīt, norāt, sodīt ar naudas sodu (1 sudraba rubli) vai arī atļaut no amata, pie kam pēdējā gadījumā jāuzklausa arī mācītāja domas un jābūt baznīcas priekšnieka piekrišanai. Bet, ja skolu uztur pats dzimtkungs, tad arī šinī ziņā viņam vienam ir visa rīcības brīvība.

14. p. Kamēr skolotājs amatā, viņš atsvabināts no miesassoda, zaldātiem un galvasnaudas.

PIRMS 20 GADIEM UN TAGAD

„Dzīve pamazām gājusi kalnā”

1997. gada janvārī Kurzemnieks aprakstīja *Lielo vecgada autotraci* gadu mijā Pilsētas laukumā, kurā sieviešu konkurencē uzvarēja ēdoliniece Rūta Lindberga.

Viņa atzīst, ka tagad laikam gan padomātu, pirms pieteiktos tādā avantūrā: „Toreiz biju jauna un traka. Tagad domātu, vai riskēt ar mašīnu. Tā taču vērtība! Mašīnai vienmēr jābūt skaistai, tīrai, es pati varu arī saremontēt.”

LAIKS PAIET KUSTĪBĀ

Pirms 33 gadiem Rūta apprecējusi automehāniķi Guntaru. Šai ģimenei auto ir ikdienas vajadzība, jo abi vismaz reizi mēnesī brauc uz Poliju un Lietuvu pēc apģērba un citām precēm diviem veikalumiem, vasarās braukā pa gadatirgiem Latvijā, tāpēc visās malās viņiem daudz draugu.

Par spīti sprunguļiem, kas ik pa laikam tiek likti mazā biznesa riteņos, Rūta ir optimiste: „20 gados dzīve pamazām gājusi kalnā, lai gan reizēm kļūst skumji. Atveru internetu un lasu: atkal tāds nodoklis klāt un vēl tāds... Kur lai ņem, ar ko samaksāt? Atrodam jau un parādos nelienam.”

Paguruma brīžos viņas recepte ir paskatīties spogulī un teikt: „Esmu vesela, jauna un skaista!” Un tāda viņa ir, pateicoties labajiem mammas ģenēm un rūpēm par sevi. Bet 90. gadu vidū Rūta bijusi sieviešu florbola komandas *Valetta* spēlētāja, pēc tam aizrāvusies ar vēderdejām.

LATVIJAS PATRIOTI

„Kad man būs daudz, daudz gadu, es par savu dzīvi uzrakstīšu grāmatu,” Rūta plāno. Abu dēli jau izauguši lieli, ir trīs mazbērni, un nu var vairāk dzīvot savam priekam.

Pirms 20 gadiem Lindbergi bija Breša zemnieki, bet: „Kad nesamaksāja par pienu un gaļu, sapratām, ka nav vērts. 90. gadu sākumā man Kuldīgā bija kafējnīca *Rūta*. Pēc tam veikali šeit un dzimtajā Ventspilī. Tagad ir divi: *Pelnušķīte* un vieta Kuldīgas rūpniecības preču tirgū.”

Divreiz padzīvojuši ārzemēs: „Ap gadu tūkstošu miju ar vīru divus gadus strādājām Spānijā, tad izmēģināju pastrādāt Vācijā. 2003. gadā saimnieks no Spānijas zvanīja un lūdzās, lai braucam palīgā vākt apelsīnus un mandarīnus, jo bijām pierādījuši, ka protam strādāt un esam labi cilvēki, tomēr nepalikām. Esam Latvijas patrioti. Mājas ir mājas.”

OTRAIS LIESAIS GADS

„Biznesā lēnām jāaug, pamazām jāiekaro tirgus un klienti. Visu laiku jāzina, kas modē,” stāsta Rūta. Ik pa laikam viņa apgūst ko jaunu: iemācījusies pieaudzēt liekās skropstas, tirdziņiem gatavo cukura vati un cep gardas piparkūkas. „Jācenšas uzminēt, ko cilvēki pieprasīs. Nesen iemācījos veidot hennas zīmējumus uz rokām, protu apgleznot seju, bet to daru mazmeitām. Tas ir vairāk vaļasprieks, nevis bizness. Kāda sieviete teica, ka ekonomikā mījoties septiņi labi gadi ar diviem vājiem. Šis būs otrais vājais. Bet galvenais, lai ir veselība.”

OMĪTE UZ MOČA

Rūtas un Guntara dēli dzīvo Rīgā. Vienam ir automašīnu ser-

Uzvarētāja daiļā dzimuma grupā – Rūta Lindberga.

Pirms 20 gadiem ēdoliniece Rūta Lindberga starp dāmām uzvarēja Kuldīgas Lielajā Vecgada autotraci.

Rūta Lindberga vēl aizvien ļoti bieži sēž pie stūres. Mašīnas viņai patīk, sevišķi baltas, un īpašniece pati prot novērst nelielas kļūmes, piemēram, nomainīt riteni.

viss, arī otram labs darbs. Vecmāmiņa gaida, kad mazbērni būs tiktāl paaugušies, lai varētu vasaras pavadīt Ēdolē. Mazmeitai Gabrielai un mazdēlam Harijam ir septiņi gadi, mazmeitiņai Danielai drīz būšot gads.

Nākamais izaicinājums R. Lindbergai ir iegūt motocikla vadītāja tiesības, jo ģimenes vīrieši

uzdāvinājuši *Yamaha Virago*, bet pati vinnējusi dāvanu karti autoskolā.

Savukārt pirms vairāk nekā 20 gadiem iegādātā māja – viena no Ēdoles muižas ēkām – tagad pārbūvēta. Ziemassvētkos Lindbergi nosvinējuši tai 160. jubileju.

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

Kurzemnieks pirms 20 gadiem rakstīja:

- Abonēšanas rezultāti 1997. gadam liecina, ka *Kurzemniekam* sestdienās tirāža būs 9000 abonentu.
- Decembrī atklāts ilgi gaidītais autobusa maršruts no Alsungas uz Jūrkalni.
- Par vispopulārāko Kuldīgas rajona grupu 1996. gadā kuldīdznieki atzinuši *Rāpuļus ar putniem*.

KULDĪGAS AVĪZĒS

Kuldīgas Vēstnesis pirms 90 gadiem

No Snēpeles

Tā kā Snēpeles baznīca pieder pie Lipaiņu draudzes, tad Lipaiņu draudzes gans ieradās Snēpeles baznīcā noturēt dievkalpojumu. Bet tas daļai snēpelniekiem nebija pa prātam. Tie arvienu ierodās baznīcā kā huligāni un visādi ālēdamies traucē nopietnos baznīcēnus. Tā 19. decembrī vairāki huligāni baznīcā sacēla tādu eļļīšu troksni, ka gandrīz bija jābēg laukā no baznīcas. Ko palīdz izvēlēta draudzes padome, kad nav sirds pie baznīcas, ko viņai uzticējusi draudze.

Jaunais Kurzemnieks pirms 80 gadiem

Latvijas senvēstures pētniecība

Daugmales pilskalnā izrakumi rītejuši jau trešo gadu. Ne mazāk ievērojami atklājumi izdarīti Talsu pilskalnā, kas nocietinājumu ziņā bijis visstiprākais Latvijas pilskalns. Vilkumuižas ezera kapeņu pētījumi devuši ap 1800 rotas lietu, ieroču un darba rīku fragmentu. Sevišķi minams Rucavas pagasta Tiras purva atradums. Starp atrastiem priekšmetiem interesantākais ir apaļš koka vairogs, kas darināts no dēļšiem un abās pusēs apšūts ar ādu.

Noslēdzies konkurss *Uzņēmēju un amatnieku Gada balva*, ko organizē Kuldīgas novada pašvaldība kopā ar laikrakstu. Svinīgais pasākums un apbalvošana notiks 20. janvārī 15.00 Kuldīgas Mākslas namā.

GADA RAŽOTĀJS

„Tikai ar kvalitāti var noturēties”

Zemnieku saimniecība *Smaidas* kā uzņēmums darbojas jau 20 gadus, veicot cūku un liellopu iepirkšanu, kaušanu un kautķermeņu tirdzniecību, kā arī sniedzot kaušanas un transporta pakalpojumus. *Smaidās* ražotā gaļa Kuldīgā tiek piegādāta *Rumbiņai*, *Elvi* un uzņēmumam *KTS* tirgū, taču zināmākie sadarbības partneri ir tādi veikali tieši kā *Sky un Mego*, kā arī Rīgas centrāltirgū *Pauguri 2*.

Sarunu saimnieks Jurgis Bružāns sāk ar mītu kļiedēšanu. Proti, viņu kaitinot runas par gaļas kontrabandu Latvijā caur Latvijas kautuvēm, jo ne visur tāda ir. „Jā, tas gan fakts, ka tirgū nāk iekšā ļoti daudz no Polijas, Beļģijas un citām valstīm, un mēs ar Latvijas produkciju varam tikai ar kvalitāti izsisties un noturēties!”

Aptuveni divus gadus *Smaidām*

Jautāts par atpūtu no biznesa, Jurgis Bružāns saka – jā, kad notiek rallijs, no piektdienas vakara līdz svētdienas vakaram strādājot rallija ātrumposmos.

ir Zaļā karotīte, kas arī apliecina produkcijas kvalitāti, ražotnē

strādā PVD veterinārārsts, un, protams, PVD arī bieži brauc un pārbauda.

„Esam viens no lielākajiem uzņēmumiem, kam nav pārstrādes apakšā,” saka J. Bružāns, kurš kopā ar dzīvesbiedri Inetu, kas ir grāmatvede, ar dēlu Rolandu un meitu Sintiju jūtas kā ģimenes uzņēmumā. Darbība notiek divās kautuvēs, viena no tām atrodas Snēpelē, kur saimnieko dēls, bet, tiklīdz vajag, nākot tēvam talkā. Nesen pat – katls saplīsis, citreiz ar transportu kādas problēmas. „Mašīnas lielākoties cenšamies taisīt paši, jo ir tētis, kas daudz zina un pasaka, kas jādara!” pats par sevi pasmejas J. Bružāns.

Kopā uzņēmumā ir 22 darbinieki, pieci no tiem šoferi, kas strādā uz lielajām mašīnām. Ikdienā nokaujot ap 60 cūku, process ilgst

ap 6 stundām, ir četri kāvēji, kas strādā uz maiņām. Cūkas iepērkot, svarīgi, lai var uzreiz samaksāt, bet *Smaidās* arī skatās, no kurienes pirkt, jo kvalitāte atšķirieties, garša dažviet var būt specifiska. Un, ja, piemēram, par daudz speķa, apgrozījums uzreiz krītošs. „Uzkaras,” vienkārši saka uzņēmējs.

Tāpēc esot izšķirojuši kompleksus, ar kuriem sadarboties, piemēram, Rudbāržos *Korkalni* un *Kalna Dzenīši*, Aucē *Vecauce* un citi.

„Mums jāzina 3–4 dienas iepriekš, ja nu kas aprūkstas, varam pieslēgt no citas vietas. Katra cūka jānodod tirdzniecības tīklā noteiktā laikā, realizācija pa gadiem ir ļoti attīstīta.”

Bet transports galīgi nav lēts, tāpēc svarīgs esot apjoms. Taču īpaši paplašināt J. Bružāns biznesu nedomā. Jo viens nevar visu

izkontrolēt, ar atbildību daļai darbiniekiem tā esot, kā esot. Un tad sākas klientu neapmierinātība, cieš kvalitāte. Kādu laiku apgrozījumu mērķtiecīgi palielinājuši, bet mašīnas tikušas nobrauktas, iekārtas nolaistas. Un svaigās gaļas bizness sarežģīts, visu laiku jāievēro termiņi, nevar kā rezerves daļu nolikt plauktā, lai pagaida.

Jautāts, vai cūkas ņem arī no privātajiem, J. Bružāns atbild – realizācijai nē, bet kaušanas pakalpojumus sniedzam. Taču sanāk diezgan dārgi par vešanu maksāt, jo šoferim jāreķina alga, degvielas un citi izdevumi. Ja pats atvedot, tad, protams, kopā sanāk mazāk. Ļoti laba produkcija esot *Kalna Dzenīšiem* Skrundas pusē un *Rubūļiem* Saldus pusē – paši audzē, visu procesu kontrolē, tikai *Smaidas* veic kaušanas pakalpojumus.

GADA LAUKSAIMNIEKS

Laidu pagasta zemnieku saimniecības *Lejasdārzi* īpašnieks Mārcis Freimanis kopā ar komisijas locekļiem Larisu Ostrovsku un Aleksandru Langi.

Plaši zināmas ogas un augļi

Laidu pagasta zemnieku saimniecības *Lejasdārzi* īpašnieki Anita Ērgle-Freimane un Mārcis Freimanis stāsta, ka plašo ogulāju un augļu koku stādījumu vietā sākumā nav bijis nekā, pat ne elektrības – vien līdzena vieta.

„Nebija arī kapitāla, ar ko sākt. Tikai entuziasms,” smeļ Mārcis. Viņš ir dārzkopis, bet dzīvesbiedre – agronome. Pirmo zemi nopirkuši par sertifikātiem. Vēlāk tā piepirkta klāt, un tagad te apsaimnieko 25 ha. Zemes aug hektārā, ražojošie ķiršu stādījumi aizņem pusotru hektāru, tikpat lielā platībā aug bumbieres, bet vislielākais ir ābeļdārzs – 6 ha. Stādījumi katru gadu tiek paplašināti, pašiem ir arī augļu koku stādāudzētava. Saimniekiem palīdz dēls, ir arī viens pastāvīgais darbinieks un viens sezonas laukstrādnieks.

No ražas pārdošanas iegūtā nauda tiek ieguldīta dārzā, tehnikā, darba instrumentos. Izdevies arī iegūt Eiropas naudu – galvenokārt tehnikai, nedaudz dārza stādīšanai. Saimnieks sapņo par augļu pagra-

bu, taču tam pagaidām naudas pietrūkst. Gribētos attīstīties straujāk, taču auglīkopībā ieguldījums ātri atpelnīt nevarot. Lai audzētu ogas un augļus lielākā platībā, darbam jābūt mehanizētam. Grūti esot konkurēt ar Polijas zemenēm, jo tur siltāks klimats un tā ir agrāra valsts ar milzīgu tirgu.

Lielāko daļu *Lejasdārzos* izaudzēto zemeņu apēd kuldīdznieki, kuri jau iezinājušies, kur gardās ogas tirgo. Daļa nonāk arī rīdznieku vēderā. Atšķirībā no citām saimniecībām, kur ogas vāc iepriekšējā dienā, *Lejasdārzos* zemes nolasa agri no rīta un ved uz tirgu. Arī dienā tās tiek pievestas klāt, dažkārt pat divreiz, lai pircējs saņemtu pavisam svaigas. Ķirši tiek tirgoti Kuldīgā un arī Liepājā, kur *Lejasdārzus* jau pazīstot pēc īpašās pazišanās zīmes – prāva ķiršu zara. Āboli tiek piegādāti programmā *Skolas auglis* Kuldīgas novadā, kā arī diviem pircējiem Rīgā. Pārpalikušo ražu īpašnieks glabā Pūrē mūsdienīgā gāzu kamerā, kur tie uzglabājoties tikpat skaisti un svaigi kā tikko plūkti.

GADA JAUNAIS UZŅĒMUMS

Ja strādā ar interesi un sirdsdegsmi

SIA Mana galdniecība ir jauns uzņēmums – īpašnieks Māris Stepanovs stāsta, ka Padures pagasta *Dreimaņu* saimniecības ēkā tas durvis vēris pirms gada.

Bet pašam pieredze ar to ir kopš 2000. gada, jo M. Stepanovs strādājis dažādās galdniecībās. Visa sākums Nīgrandes puisim ir Skrundas profesionālā vidusskola, kur mācījies par celtnieku, pēc tam pašmācībā apguvis galdnieka darbus. Interese pamazām pārtapusi sirdslīetā.

Dreimaņos sākuši dzīvot pirms sešiem gadiem. Daudz atkritumu kravu izvedis no saimniecības ēkas, bet nu jau, lai paplašinātos, tapis projekts vēl vienai būvei.

Pašlaik te bez Māra strādā vēl trīs vīri: Mārtiņš Grunte, Gatis Vītoliņš un Raitis Bādērs. Ar laiku darbs varētu būt vēl vismaz diviem. Tiesa, sākumā domājās tādu nelielu galdniecību, kurā strādātu tikai pats; nu sapnis pie-

Māris Stepanovs savam uzņēmumam Padurē atradis tiešām trāpīgu nosaukumu – *Mana galdniecība*. „Katram ir, ko darīt, katram savi klienti, lielu konkurenci nejūtu.”

pildījies ne pa jokam! Ieguldīti visi iekrājumi, iegūts arī finanšu institūcijas *Altum* atbalsts.

Darba netrūkstot. Komisijas ciemošanās laikā tapa galdi kādam Ventspils ēdināšanas uzņēmumam. Klienti uzzinot gan viens no otra, gan feisbukā, esot arī sava mājaslapa. „Daudz pašam jākustas, tad darba netrūks. Protams, lielu peļņu te nevar sasniegt, bet saprāta robežās var.” Kokus pērkot no uzņēmumiem *Mars* (priedi), *Campus* (osī, ozo-

lu) u.c. apkārtējiem, laminātu no Rīgas atvedot.

„No kā prasa, no tā taisām. Nodarbojamies arī ar restaurāciju. Redzu, ka Kuldīgā pasūtītāji saprot, ka koks ir koks, bet Rīgā daudzem vienai – kaut vai no plastmasas, ka tik uztaisa,” saka M. Stepanovs.

Visi četri vīri gan strādā kopā, gan kā komanda piedalās tradicionālajās Padures sporta spēlēs, kurām kausus paši tepat izgatavojuši no koka.

GADA PAKALPOJUMS

Uzņēmums *AM Una* kravas pārvadā gan Latvijā, gan ārpus tās.

Atbildīgi kravu pārvadājumi

Gudenieku pagasta *SIA AM Una* pakalpojumi ir kravu pārvadājumi.

2005. gadā likvidēta darbavietā, kurā strādājis Mareks Mežiņš. Lai nodrošinātu iztiku un uzturētu ģimeni, viņš nolēmis izveidot savu uzņēmumu, kura bāze atrodas Saldū. Gadu gaitā tas attīstījies: sākumā bija tikai viens kravas auto, kuru vadīja pats īpašnieks, bet tagad uzņēmumam ir jau piecas mašīnas. Katram klientam tiekot veidots savs cenu piedāvājums, izvērtējot dažādus kritērijus, tostarp maksātspēju.

Tiek gādāts, lai klientu krava galamērķi ir nogādāta, ievērojot norunāto grafiku, jo uzņēmumā strādā atbildīgi, korekti darbinieki, kuri ievēro darba ētiku. Īpašnieks rūpējas par viņu labklājību, neliedzot palīdzību, ja tāda tiek lūgta. Katru gadu Ziemassvētkos rūķis no *SIA AM Una* sarūpē dāvanas darbinieku bērniem. M. Mežiņš arī piedalās dažādās ziedojumu akcijās.

**Kristīne Duļbinska
Daiga Bitīniece
Kristīnes Duļbinskas un
Aivara Vētrāja foto**

PĀRDOD

Pārdod **PVC LOGUS**, plašs **DURVJU** piedāvājums, visu veidu žalūzijas, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638.

MEŽU. Tālr. 28930245.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde. Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tālr. 29249578.

MALKU maisos. Tālr. 26223099.

Divas grūsnas **KAZAS** un **ĀZI**. Tālr. 28881928.

PĒRK

SIA **LĀSES AM** iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **CŪKAS**. Dažādu veidu piemaksas, ātra un korekta samaksa. Braucam

pa visu Latviju, transports bez maksas. Tālr. 29353243, 63374197, e-pasts: lases@inbox.lv.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

Z/s **Purvaļi** iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS** dzīvsvārā/kautsvārā. Samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu, elektroniskie svāri. Tālr. 29258394.

SIA **Valinda** pērk **MĀJLOPUS**. Tūlītēja samaksa. Svāri. Tālr. 29434034.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tālr. 26544462.

CRAFT WOOD pērk visu veidu **MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Atjaunojam taksācijas. Tālr. 26360308.

SIA **PRIEDES AG** pērk **MEŽUS** un **CIRSMAS**. Tālr. 26993794.

Pērk **ĪPAŠUMUS** ar mežu un cirsmas. Tālr. 27866653.

SIA **Mežsaimnieks RD** pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS**. Tālr. 29161237.

SIA **PRIEDES AG** pie ceļa pērk **ZĀGBALĶUS, FINIERKLUČUS, TARU, PAPIRMALKU, MALKU**. Tālr. 26993794.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20278671.

TRAKTORUS, AUTOMAŠĪNAS, piekabes, inventāru. Tālr. 26104984.

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!**
Tālr. 63324881.

DAŽĀDI

KULDĪGAS AUTOSKOLA aicina pieņemt B, BE, C, CE, D autovadītāju kursus Kuldīgā, ir dienas un vakara grupas. Sākums 17. janvārī. Sīkāka informācija pa tālr. 29491388, 63322550.

PĒTERA AUTOSKOLA rīko **95. KODA** kursus. Tālr. 29210837.

SĀP MUGURA, jostasvieta vai locītavas? Ir galvassāpes vai reiboni? Tirpst rokas, hronisks nogurums vai slikts miegs? Kur slēpjas šo problēmu cēlonis, un kā uzlabot savu veselību bez medicīniskas iejaukšanās? Apmeklējiet **Wellness** speciālistu, Šveices akadēmijas **ATLASPROFILAX**® sertificētu speciālistu, kuram ir arī augstākā medicīniskā izglītība un 35 gadus ilga darba pieredze! Pierakstieties uz **Wellness** konsultāciju un noskaidrojiet savas problēmas īsto cēloni! Saņemiet drošu un efektīvu **Wellness** risinājumu! Zvaniet pa tālr. 29747278, 29747225!

Siltinām mājas ar **TERMOPUTĀM**, ekovati un granulām. Tālr. 26748235.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķelšanai. Tālr. 29150380.

LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām līdzjūtību Elizabetei ar ģimeni, vecmāmiņu zaudējot.

Kuldīgas Centra vidusskolas 4.a klase, vecāki un audzinātāja

Izsakām dziļu līdzjūtību Ivo Blāķim, tēti zaudējot.

Klasesbiedri un audzinātāja

VAJADŽĪGI

SIA **Lāses AM** (41201007493) aicina darbā bilancspējīgu **GRĀMATVEDI**. CV sūtīt e-pastā: lases@inbox.lv.

SPORTA KALENDĀRS

- 10.I 10.00 Kuldīgas šaha kluba (Liepājas ielā 14) – novada atklātās sacensības **ŠAHĀ** skolēniem.
- 13.I 9.00 Kuldīgas kultūras centrā – pasākums **SPORTA LAUREĀTS 2016**.
- 14.I 12.00 Kuldīgas manēžā (Dzirnavu ielā 13) – Latvijas **VIEGLATLĒTIKAS** savienības kausa izcīņa.
- 14.I 12.00 Kuldīgas hallē (Piltenes ielā 25) – novada atklātais čempionāts **TELPU FUTBOLĀ**.
- 14.I 18.00 Kuldīgas hallē – Latvijas 1. līgas čempionāts **FLORBOLĀ**: *Kuldīga* – LU/FS *Masters*.
- 15.I 14.00 Kuldīgas hallē – Baltijas līgas spēles **VOLEJBOLĀ** vīriešiem: *ASK/Kuldīga* – *DU*.
- 15.I 17.00 Kuldīgas hallē – Latvijas čempionāts **VOLEJBOLĀ** Nacionālās līgas 2. divīzijā: *Kuldīga NSS* – *VK Jūrmala*.

PADOMI

Ja laikus gādā, varēs pārziemot

Mazajos diņos zivis var dzīvot arī ziemā, taču jāievēro daži Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta **BIOR** speciālistu ieteikumi.

PAT NEPIESĀRŅOTS

Īsajās dienās tiek samazināta ūdensaugu fotosintēzes aktivitāte un ilgums, pazeminās ūdens temperatūra, daļa diķu veģetācijas atmirst. Tāpēc jāskatās, vai zivis pietiekami paēdušas. Tās jāturpina barot, kamēr ir aktīvas un ūdens temperatūra dienā ir vismaz 10°C. Tai samazinoties, mazākai jābūt barības devai, līdz barošana jāpārtrauc. Kad ir zem desmit grādiem, zivis gatavojas ziemas gulai. Temperatūra nosaka arī skābekļa koncentrāciju ūdenī. Nulle grādos šķīst apmēram 14 mg/l, bet 22 grādos – tikai 8,5 mg/l. Tāpēc ziemā siltu notekūdeņu (pat nepiesārņotu) ievadīšana diņos var samazināt

skābekļa koncentrāciju.

DAŽAS IR IZTURĪGĀKAS

Karpas ir izturīgākas, tās ziemas guļu izturēs pat tad, ja ūdenī būs tikai 4 mg/l skābekļa, bet, piemēram, forelēm vajag ap 7 mg/l. Pirmās skābekļa trūkuma pazīmes – pēc āliņģa izurbšanas virspusē parādās sīki kukainīši un vaboliņas. Dabiskos diņos un ezeros ar zemu zivju blīvumu ūdenī ar skābekli bagātina gan āliņģu ciršana, gan sniega tīrīšana no ledus. Intensīvas audzēšanas diņos zivis jūtas labi tik ilgi, kamēr starp ūdeni un atmosfēru tiek nodrošināta gāzu apmaiņa. Kad temperatūra nokrīt zem nul-

les un veidojas ledus, vajadzīgas papildu metodes.

AR ELEKTRĪBU UN BEZ TĀS

Ūdens aerācija (bagātināšana ar gaisu) ar aeratoru nodrošina skābekli, gāzu apmaiņu un palīdz daļu no diķa virsmas saglabāt neaizsalušu. Tomēr aeratoru izmanto tad, kad gaisa temperatūra ir zem nulles. Gaiss jāpievada tuvu pie ūdens virsmas, jāizvairās to darīt tieši uz grunts. Ir nopērkamas arī īpašas peldošas ierīces – atledotāji, kas ledū uztur neaizsalušu caurumu. Tajās iemontēti ūdens termostati. Peldošā ierīce pati ūdeni neapskābekļo un pastiprināti nesilda, bet uztur brīvu laukumu, ļaujot apmai-

nities skābeklim un citām gāzēm. Papildus var lietot arī aeratoru. Taču jāatceras, ka mēdz būt elektroenerģijas pārtraukumi.

LAI NESASLIMST

Kaitīgs savienojums, kas veidojas aukstā laikā, ir nitrīts. Pārapsūto diņos tā koncentrācija parādās tad, kad ir krasas temperatūras svārstības. Paaugstināts nitrītu daudzums var izraisīt tā saukto brūno asins slimību un zivis var nosmakt. Ja diņā slikti ziemošanas apstākļi, var rasties vēl citas slimības. Izplatītas ir trihodinoze, filometra, zivju dēle, postdiplostoma, arī lenteņi.

Daina Tafelberga

ĪSUMĀ

Dot apģērbam otru dzīvi

Vides žurnālistes **Anitras Toomas** meistarklases par apģērbu pārstrādi mājās **12. un 26. janvārī 18.00** notiks biedrības **Homo ecos: Zaļajā stāvā, Rīgā, Ernestīnes ielā 12**.

Biedrība **Homo ecos**: un sociālais uzņēmums **Zaļš** organizē meistarklases ar A.Toomu, kura mājās praktizē bezatkritumu dzīvesveidu (pasaulē to pazīst kā *zero waste* – nulle atkritumu). Pētījumi liecina, ka cilvēki apģērbu pērk vidēji par 60% vairāk nekā pirms 15 gadiem un vismaz 95% atkritumos izmesto drēbju varētu vēl valkāt vai pārstrādāt, tomēr tās tiek uzkrātas izgāztuvēs un dedzinātas, un tas nenoliedzami piesārņo vidi.

A.Tooma vairākus gadus mēģina dod tekstilijām otru dzīvi. Nu viņa gatava ar idejām un prasēm dalīties. 12. janvārī varēs mācīties darināt cepures, cimdu, maucis un getras, 26. janvārī – tamborēt paklājus, tiks pārrunātas idejas, kā darināt priekšautu no džinsiem un spilvendrānu no kreklēm. Dalībnieki aicināti uz pirmo meistarklasi paņemt adītu džemperu, uz otro – trikotāžu, kreklu, džinsus. Palīgmateriāli tiks nodrošināti. Biedrība gādās fona mūziku, tēju un veselīgus našķus. Vairāk informācijas: elina.peksena@homoecos.lv, tālr. 28343418, www.homoecos.lv un biedrības feisbuka lapā.

Jana Sūrums

Barikāžu atcerei

Kuldīgas Pilsētas dārzā pie muzeja 20. janvārī 16.00 iedzīvotāji aicināti apmeklēt bērnu un jauniešu centra rīkoto 1991. gada barikāžu atceres pasākumu, kurā dzirdēsiet atmiņu stāstus un stāstījumu par to, kā mūsdienu jaunatne izprot barikāžu laiku un kādas emocijas viņiem raisa šis notikums pirms 26 gadiem. Uzstāsies vokālais ansamblis **Ceklis**, būs ugunskurs, silta tēja un zupa.

Atbalsts trūcīgajiem

Latvijas Mazturīgo atbalsta biedrība **Dace** trūcīgajiem iedzīvotājiem piedāvā bezmaksas apģērbus un mantas, kas saziēdotas biedrības rīkotajā akcijā **No sirds uz sirdi**. Tās var saņemt Rīgā, Burtnieku ielā 33 (pagrabiņā), katru dienu 10.00–15.00, izņemot svētdienas. Lūguma vēstuli, minot cilvēka skaitu, kuriem nepieciešama palīdzība, sūtiet e-pastā lma-dace@latnet.lv. Lai saņemtu mantas, iepriekš jāpiesakās pa tālr. 27000190.

Jūrkalnē būs Vētru muzejs

Lauku atbalsta dienests apstiprinājis Ventspils novada pašvaldības projektu – Jūrkalnē tiks ierīkots Vētru muzejs.

Tā būšot valsts mēroga inovācija, kurai 41 tūkstoti eiro piešķirs Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds.

Tautas nama otrajā stāvā būs muzejs par Baltijas jūras stihijas upuriem, to papildinās pludmalē atrastās un no dzelmes izceltās senlietas. Telpa tiks veidota kā improvizēts nogrimis burinieks. Ekspozīciju veidos privātkolekcijas, kuras piedāvās Zemūdens arheoloģijas centra vadītājs Voldemārs Rains un viņa biedri, Latvijas Nirēju kluba pārstāvji, akvalangisti, piekrastes zvejnieki un vēstures pētnieki. Būs nirēju ekipējums, foto un video materiāli no jūras dzelmes, zemūdens atradumi. Skaņas un apgaismojums noārdīs tiltu starp vēsturi un mākslu.

INTERESANTI

Trauksme var likt sunim nosirmot

Jauns pētījums atklāj, ka tāpat kā cilvēku mati, arī suņa kažoks var nosirmot, ja tam jāpanes grūti laiki. ASV pētnieki devās uz suņu parkiem, veterinārajām klīnikām un citām vietām Kolorādo, pētot 400 suņu. Lai novērtētu katra trauksmes līmeni, saimnieki iztaujāti par dzīvnieka uzvedību, par to, vai sunim ir tendence iznīcināt dažādus priekšmetus, kad atstāti vieni, vai izkritī spalvas klīnikas apciemošanas laikā, vai tas saraujas, esot lielā cilvēku grupā. Lai vērtētu impulsivitāti, jautāts arī par lēkšanu virsū cilvēkiem, laiku līdz nomierināšanās brīdim utt. Divi neatkarīgi eksperti suņu fotogrāfijas vērtēja ar atzīmi no 0 līdz 3 (nav sirms – ir sirms). Kucēm ir vairāk raksturīgs nosirmot, turklāt suņiem, kas izrāda bailes no trokšņiem un nepazīstamiem cilvēkiem, ir tendence nosirmot vēl ātrāk.

VĀRDA DIENAS

No 9. līdz 15. janvārim
 9. Aksels (308), Alta (24), Kaspars (8864)
 10. Dorisa (7), Tatjana (22 535)
 11. Franciska (116), Smaida (293)
 12. Reina (38), Reinholds (83), Reinis (3329), Renāts (406)
 13. Aira (442), Ārijs (255), Āris (583), Harijs (1875)
 14. Raitis (2895), Raitis (49), Roberta (165), Roberts (8902)
 15. Felicita (119), Fēlikss (220)
Populārākie: Tatjana un Roberts.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 9. JANVĀRĪ

Dienas garums – 7 st. 9 min.
 Saule lec 8.56, riet 16.05.

Naktī -1°...0°

3-4 m/s

Dienā -1°...0°

4-6 m/s

RĪT, 10. JANVĀRĪ

Dienas garums – 7 st. 11 min.
 Saule lec 8.56, riet 16.07.

Naktī -2°...-1°

5-6 m/s

Dienā -5°...-2°

5-6 m/s

Būtiskas izmaiņas nodokļos

Ar visiem likumiem un noteikumiem var iepazīties: www.likumi.lv.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas

Obligātās sociālās iemaksas strādājošajiem tāpat kā pērn ir 34,09% no darba ienākumiem, no kuriem 23,59% maksās darba devējs, 10,50% – darba ņēmējs. Darbiniekiem, kuri sasnieguši pensijas vecumu vai kuriem piešķirta valsts vecuma pensija (tostarp priekšlaicīgi), šogad obligāto iemaksu likme ir 29,73%: darba devējs maksā 20,57%, darba ņēmējs – 9,16% (pērn 19,9% un 8,85%).

Tiem darba ņēmējiem, kuri saņem izdienas pensiju, vai cilvēkiem ar invaliditāti – valsts speciālās pensijas saņēmējiem – iemaksu likme ir 31,42%: darba devējs maksā 21,85%, darba ņēmējs – 9,57% (pērn 21,51% un 9,57%).

Sociālās apdrošināšanas brīvprātīgo iemaksu likme šogad ir 24,54% (pērn 23,86%). Tā ir obligāto iemaksu likme pensiju, invaliditātes, maternitātes un slimības, kā arī vecāku apdrošināšanai. Cilvēkam, kurā apdrošināšanai pievienojies brīvprātīgi, iemaksu likme šogad ir vienāda ar attiecīgajiem apdrošināšanas veidiem obligāto iemaksu likmju summu – 31,71% (pērn 31,47%).

Pašnodarbinātajam obligātā sociālo iemaksu likme noteikta 31,13% no obligāto iemaksu objekta (pērn 30,58%), pašnodarbinātajiem, kuri sasnieguši pensijas vecumu, – 29,25%

(pērn 28,21%), namīpašniekiem, zemes iznomātājiem – 26,38% (pērn 26,19%), bet ārvalstu darba ņēmējiem pie darba devēja ārvalstnieka likme ir 31,71% (pērn 31,47%).

Minimālais neapliekamais minimums

Mēneša minimālais neapliekamais minimums šogad ir 60 eiro, gadā – 720 (pērn 75 eiro, gadā 900). Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) aprēķināšanai mēneša neapliekamais minimums katru gadu pakāpeniski tiek samazināts, savukārt maksimālais gada neapliekamais minimums pakāpeniski palielināts. Pērn tas bija 1200 eiro, šogad 1380 eiro. Tātad, ja bruto summa nav mainījies, neto alga (kontā) ik mēnesi būs mazāka.

Minimālo mēneša neapliekamo minimumu piemēro katru mēnesi ienākuma gūšanas vietā, kur iesniegta algas nodokļa grāmatīņa. Gada diferencēto neapliekamo minimumu nosaka reizi gadā, no 1. marta iesniedzot ienākumu deklarāciju.

Privāti pensiju fondi

Mainīta nodokļa piemērošana izmaksām no privātajiem pensiju fondiem. Turpmāk, iemaksājot un saņemot nodokļa atvieglojumu, vienlaikus nevarēs ieguldījumu izņemt. Iemaksas 3. pensiju

līmenī – ieguldītais jāatstāj divus gadus. Iemaksas privātajos pensiju fondos (pensiju 3. līmenī), kas nepārsniedz 10% no personas gada apliekamā ienākuma, ir attaisnotie izdevumi, no kuriem nākamajā gadā kā pārmaksāto nodokli var atgūt 23%. Uzkrāto privāto pensiju var saņemt, sasniedzot 55 gadu vecumu, bet iemaksas privātajos pensiju fondos var veikt arī pēc šī vecuma.

Līdz šim likums pieļāva, ka iemaksātājs var pensijas uzkrājumu neveidot ilgstoši, bet iemaksāt, pieprasīt tās izmaksāt un vienlaikus no valsts budžeta saņemt 23% kā pārmaksāto nodokli. Tagad noteikts, ka turpmāk iemaksas 3. līmenī, ja tās būs deklarētas kā attaisnotie izdevumi IIN pārmaksas atgūšanai, tiek apliktas ar nodokli, ja tās tiks izņemtas pirmajos divos gados.

Citas izmaiņas IIN

- Ar algas nodokli netiek aplikta darba devēja maksātā summa kopīgumā noteiktajai darbinieka ēdināšanai, ja tā nepārsniedz 480 eiro gadā jeb 40 eiro mēnesī.

- Ar IIN netiek apliktas stipendijas līdz 280 eiro mēnesī, ko audzēknim darba vidē balstītās mācībās izmaksā komersants, iestāde, biedrība, nodibinājums u.c. saimnieciskās darbības veicēji.

- Ir atbrīvojums no 15% kapitāla pieauguma nodokļa, ja lauksaimniecības zeme tiek pārdota Zemes fondam.

- Nodokļa atvieglojumu (175 eiro) par personu apgādībā tagad attiecina arī uz nestrādājošu laulāto, kura apgādībā ir nepilngadīgs bērns ar invaliditāti, ja nestrādājošais laulātais nesāņem ar nodokli apliekamus ienākumus vai valsts pensiju.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis

- Sagatavojot uzņēmuma ienākuma nodokļa (UIN) deklarāciju par taksācijas periodu, kas sākas šogad un ir turpmākajos taksācijas periodos, iepriekšējos zaudējumus segs par 75% no attiecīgā perioda.

- Precizēta definīcija reprezentīvajam vieglajam automobīlim. Auto, kas būs mākslīgi pārklasificēts no vieglā par kravas automobīli, nodokļa vajadzībām vērtēs pēc būtības.

- Jaunuzņēmumiem ir tiesības uz 100% nodokļa atlaidi no atbalsta periodā aprēķinātā, ar UIN apliekamā ienākuma, izņemot likumā *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* noteiktos gadījumus. UIN avansu tagad aprēķina Valsts ieņēmumu dienesta (VID) elektroniskās deklarēšanas sistēmā, neizmantojot Centrālās statistikas pārvaldes noteikto pirmstaksācijas gada patēriņa cenu indeksu.

Pievienotās vērtības nodoklis

- Neapstrādātu dārgmetālu, to

sakausējumu un ar dārgmetālu plaķētu metālu piegādei uz noteiktu laiku ieviesta apgriezta PVN maksāšanas kārtība.

- Ierobežota priekšnodokļa atskaitīšana par tāda kravas auto iegādi, nomu un importu, kura pilna masa ir līdz 3000 kg, kas reģistrēts kā kravas furgons, kurā ir vairāk nekā trīs sēdvietas (ieskaitot vadītāju) un kura vērtība bez PVN pārsniedz 50 000 eiro. To ierobežo, ja automašīna tiek izmantota saimnieciskajā darbībā.

- PVN jomā tagad ir divi taksācijas periodi: viens kalendāra mēnesis un viens ceturksnis.

- Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājiem atcelta prasība iesniegt VID atsevišķu pārskatu par tās produkcijas daudzumu un vērtību, kas taksācijas gadā saņemta no katra lauksaimnieka.

Dabas resursu un akcīzes nodoklis

- Paaugstināts dabas resursu nodoklis. Piemēram, preču un izstrādājumu iepakojumam un vienreiz lietojamiem polistirola galda traukiem un piederumiem – par 41%, pirmo reizi Latvijā pastāvīgi reģistrētiem transportlīdzekļiem – par 38%; visu veidu riepām – divas reizes. Vairāk: Dabas resursu nodokļa likumā.

- Akcīzes nodokļa likme 1. martā tiks paaugstināta alkoholiskajiem dzērieniem, bet 1. jūlijā – cigaretēm.

IESPĒJA

Aicina iespējamā misija

Augstskolu absolventi un profesionāļi līdz 1. martam aicināti pievienoties kustībai *Iespējamā misija*. Tās dalībnieki divus gadus strādā skolā, saņemot individuālu atbalstu un iespēju mācīties līderības attīstības programmā, kā arī papildus skolotāja algai saņemt mācību stipendiju. Pēc programmas dalībnieki ir tiesīgi darbu skolā turpināt. Nosacījumi un pieteikuma anketa: www.iespejamamisija.lv.

Gaida balva Laiks Ziedonim

Imanta Ziedoņa fonds Viegli izsludinājis pieteikšanos apbalvojumam Laiks Ziedonim.

Tas tiks pasniegts piecās nominācijās: zinātnē, novadpētniecībā, bērniem un jauniešiem, tautsaimniecībā un par dzīvi literatūrā. Pretendenti var gan pieteikties paši, gan tikt ieteikti līdz 24. februāra 17.00 mājaslapā www.laiksziedonim.lv. Laureāti tiks paziņoti cildināšanas

ceremonijā I.Ziedoņa dzimšanas dienā 3. maijā.

Tā ir iespēja ikvienam pamanīt un izcelt kādu novada cilvēku, darba devēju, kolēģi vai aktīvu jauniešu u.c. Līdz šim Latvijā apbalvojumu saņēmuši 15 cilvēki. Mecenāti Boriss un Ināra Teterevi katras nominācijas laureātam dāvina 3000 eiro.

Publicitātes foto

